

Regnskap 3. kvartal 2018

Innholdsfortegnelse

Hovedtall	3
Styrets beretning	5
Resultatregnskap	20
Balanse	22
Kontantstrømoppstilling	23
Endring i egenkapital	24
Noter	27
Resultater fra kvartalsregnskapene	50
Nøkkeltall fra kvartalsregnskapene	51
Egenkapitalbevis	52
Revisjonsberetning	54

Hovedtall

	Januar - September					
	2018		2017		2017	
	mill. kr	% ¹⁾	mill. kr	% ¹⁾	mill. kr	% ¹⁾
Resultatsammendrag						
Netto renteinntekter	1.759	1,50	1.636	1,51	2.225	1,52
Netto provisjons- og andre inntekter	1.634	1,40	1.475	1,36	2.005	1,37
Netto avk. på finansielle investeringer	662	0,57	504	0,47	760	0,52
Sum inntekter	4.055	3,46	3.615	3,34	4.989	3,42
Sum driftskostnader	1.922	1,64	1.751	1,62	2.369	1,62
Resultat før tap	2.133	1,82	1.864	1,72	2.621	1,80
Tap på utlån, garantier m.v.	196	0,17	263	0,24	341	0,23
Resultat før skatt	1.937	1,65	1.601	1,48	2.279	1,56
Skattekostnad	405	0,35	328	0,30	450	0,31
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	157	0,13	2	0,00	-1	0,00
Periodens resultat	1.689	1,44	1.275	1,18	1.828	1,25
Renter hybridkapital	28		25		33	
Periodens resultat eks. renter hybridkapital	1.661		1.250		1.795	
Nøkkeltall	30.9.18		30.9.17		31.12.17	
Lønnsomhet						
Egenkapitalavkastning ²⁾	13,3 %		10,8 %		11,5 %	
Kostnadsprosent ²⁾	47 %		48 %		47 %	
Balansetall						
Brutto utlån til kunder	118.044		110.695		112.071	
Brutto utlån inkl SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	157.825		147.146		148.784	
Innskudd fra kunder	77.529		73.086		76.476	
Innskuddsdekning ekskl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	66 %		66 %		68 %	
Innskuddsdekning inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt ²⁾	49 %		50 %		51 %	
Utlånsvekst (bto.) siste 12 mnd (inkl SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt) ²⁾	7,3 %		9,4 %		8,2 %	
Innskuddsvekst siste 12 mnd.	6,1 %		10,3 %		13,9 %	
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	156.064		144.121		145.948	
Forvaltningskapital	159.337		146.913		153.254	
Tap og mislighold i % av brutto utlån inkl SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt						
Tapsprosent utlån ²⁾	0,17 %		0,25 %		0,23 %	
Misligholdte eng. i % av brutto utlån ²⁾	0,18 %		0,18 %		0,19 %	
Andre tapsutsatte eng. i % av brutto utlån ²⁾	0,86 %		0,83 %		0,80 %	
Soliditet						
Kapitaldekningsprosent	19,2 %		19,0 %		18,6 %	
Kjernekapitaldekningsprosent	16,7 %		16,6 %		16,6 %	
Ren kjernekapitalprosent	14,9 %		14,6 %		14,6 %	
Kjernekapital	16.542		15.718		15.707	
Netto ansvarlig kapital	18.969		18.004		17.629	
Likviditetsdekning (LCR)	150 %		124 %		164 %	
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	7,5 %		7,4 %		7,2 %	
Kontor og bemanning						
Antall bankkontor	48		48		48	
Antall årsverk	1.467		1.415		1.403	

1) Beregnet i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital

2) Definert som alternativt resultatmål, se vedlegg til kvartalsrapporten

Egenkapitalbevis (EKB)	30.9.18	30.9.17	31.12.17	31.12.16	31.12.15	31.12.14
Egenkapitalbevisbrøk	64,0 %	64,0 %	64,0 %	64,0 %	64,0 %	64,6 %
Antall utstedte bevis (mill. kroner) ²⁾	129,44	129,40	129,38	129,64	129,43	129,83
Børskurs	90,90	81,25	82,25	64,75	50,50	58,50
Børsverdi (mill. kroner)	11.780	10.549	10.679	8.407	6.556	7.595
Bokført egenkapital per EKB (inkl. utbytte) ²⁾	82,57	79,18	78,81	73,35	67,39	62,04
Resultat per EKB, majoritetsandel ²⁾	8,07	6,08	8,71	7,93	6,96	8,82
Utbytte per EKB			4,40	3,00	2,25	2,25
Pris / Resultat per EKB ²⁾	8,45	10,02	9,44	8,17	7,26	6,63
Pris / Bokført egenkapital ²⁾	1,10	1,03	1,04	0,88	0,75	0,94

2) Definert som alternativt resultatmål, se vedlegg til kvartalsrapporten

Styrets beretning

Regnskap per 3. kvartal 2018

(Konserntall. Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor hvis ikke annet er nevnt).

Hovedtrekk per tredje kvartal 2018

- Gode resultater fra bankdrift, datterselskaper og produkselskaper
- Resultatet var 1.689 millioner kroner og 413 millioner bedre enn samme periode i 2017. Bedringen skyldes økte driftsinntekter, gevinst ved salget av bankens hovedkontor, gevinst som følge av vipps-fusjon og reduserte tap på utlån
- Ren kjernekapitaldekning per 30. september 2018 14,9 prosent
- Betydelig flere kunder og høy vekst innenfor alle produktområder, særlig i privatmarkedet
- SpareBank 1 Gruppen og DNB inngikk 24. september 2018 en avtale om å slå sammen sine forsikringsvirksomheter, og skaper et av landets største forsikringsselskaper

Overskudd på 1.689 millioner kroner per tredje kvartal 2018

- Resultat før skatt 1.937 millioner kroner (1.601 millioner)
- Resultat 1.689 millioner kroner (1.275 millioner)
- Avkastning på egenkapital 13,3 prosent (10,8 prosent)
- Ren kjernekapitaldekning 14,9 prosent (14,6 prosent)
- Vekst i utlån 7,3 prosent (9,4 prosent) og innskudd 6,1 prosent (10,3 prosent) siste 12 måneder
- Vekst i utlån til privatmarkedet var på 10,7 prosent siste 12 måneder (10,3 prosent) og privatmarkedslån utgjør 68 prosent (66 prosent) av totale utlån
- Vekst i utlån til næringsliv var på 0,8 prosent siste 12 måneder (7,9 prosent)
- Tap på utlån og garantier 196 millioner kroner (263 millioner), 0,17 prosent (0,25 prosent) av brutto utlån
- Resultat per egenkapitalbevis 8,07 kroner (6,08). Bokført verdi per egenkapitalbevis 82,57 kroner (79,18)

Hovedpunkter tredje kvartal 2018

- Resultat før skatt 592 millioner kroner (617 millioner)
- Resultat 480 millioner kroner (500 millioner)
- Avkastning på egenkapitalen 11,1 prosent (12,5 prosent)
- Netto resultat finansielle instrumenter 182 millioner kroner (235 millioner)
- Tap på utlån 69 millioner kroner (88 millioner), 0,18 prosent (0,24 prosent) av brutto utlån
- Resultat per egenkapitalbevis 2,32 kroner (2,42 kroner)

Resultat 413 millioner kroner bedre enn samme periode i 2017

SpareBank 1 SMN oppnådde per tredje kvartal 2018 et resultat før skatt på 1.937 millioner kroner (1.601 millioner). Overskuddet er 1.689 millioner kroner (1.275 millioner) og avkastning på egenkapitalen 13,3 prosent (10,8 prosent).

Samlede driftsinntekter per tredje kvartal 2018 utgjorde 3.393 millioner kroner (3.111 millioner). Det gir en økning på 282 millioner kroner fra året før. Av inntektsveksten kommer 175 millioner kroner fra økt satsing i bankens datterselskaper SpareBank 1 Regnskapshuset SMN og i SpareBank 1 Markets.

Resultatandelen av eierinteresser og tilknyttede selskaper var 286 millioner kroner (290 millioner). Utbytte og avkastning på finansielle instrumenter ble 376 millioner kroner (214 millioner), hvorav 90 millioner kroner gjelder gevinst som følge av fusjon av selskapene Vipps, Bank Asept og Bank ID.

Driftskostnadene ble 1.922 millioner kroner (1.751 millioner) per tredje kvartal 2018. Veksten på 171 millioner kroner kommer hovedsakelig fra økt aktivitet i datterselskaper.

Samlede tap på utlån og garantier ble på 196 millioner kroner (263 millioner). Tapsavsetningene er i stor grad innenfor oljerelatert virksomhet.

Resultat virksomhet holdt for salg utgjør 157 millioner kroner hvorav 150 millioner kroner er gevinst på salg av bankens hovedkontor i Trondheim.

Den gode veksten i utlån og innskudd fortsetter, og banken øker sin markedsandel innenfor privatmarkedssegmentet. Samlede utlån økte med 7,3 prosent (9,4 prosent) og innskuddene med 6,1 prosent (10,3 prosent) siste 12 måneder.

Ren kjernekapitaldekning var per 30. september 2018 14,9 prosent (14,6 prosent). Målsatt ren kjernekapitaldekning er 15,0 prosent.

Resultatet per egenkapitalbevis var 8,07 kroner (6,08). Bokført verdi var 82,57 kroner (79,18) per egenkapitalbevis.

Kursen på bankens egenkapitalbevis (MING) var ved kvartalsskiftet 90,90 kroner (81,25). Det er i 2018 utbetalt et kontantutbytte på 4,40 kroner (3,00) per egenkapitalbevis for 2017.

Økte netto renteinntekter

Netto renteinntekter økte med 123 millioner kroner til 1.759 millioner (1.636 millioner) per tredje kvartal 2018. Økningen fremkommer i all hovedsak som følge av økte utlån og innskudd, samt økte gebyrer ved etablering av utlån.

Marginene både på utlån og innskudd har vært stabile siste to kvartaler. Risikoprising og oppmerksomhet mot regulatorisk kapitalbruk har gitt forbedrede marginer på deler av næringslivsporteføljen, og arbeidet med dette videreføres.

Som forventet satte Norges Bank i sitt rentemøte den 21. september 2018 opp styringsrenten – for første gang på sju år - med 0,25 prosentpoeng til 0,75 prosent. SpareBank 1 SMN har i likhet med de fleste andre banker varslet en økning i rentene på utlån på inntil 0,25 prosentpoeng. Endringen vil ha effekt fra 8. november 2018 på eksisterende lån.

Økte andre inntekter

Provisjonsinntekter og øvrige driftsinntekter økte i 2018 med 159 millioner kroner til 1.634 millioner (1.475 millioner).

Rentenetto fra lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt inntektsføres som provisjonsinntekter. Provisjonsinntektene for lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt utgjorde per tredje kvartal 2018 samlet 274 millioner kroner (266 millioner). Inntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt er økt med 8 millioner kroner som følge av høyere solgt portefølje.

Andre provisjonsinntekter ble 1.360 millioner kroner (1.209 millioner). Den sterke veksten kommer i all hovedsak fra økt aktivitet i SpareBank 1 Markets og oppkjøp i SpareBank 1 Regnskapshuset SMN samt økte inntekter fra salg av spareprodukter.

Høy produktdekning hos kundene er viktig for banken. Det gir høy kundetilfredshet og en diversifisert inntektsstrøm for banken.

Provisjonsinntekter (mill. kr)	Januar - September		
	2018	2017	Endring
Betalings tjenester	152	157	-5
Kredittkort	45	44	2
Sparing og forvaltning	87	64	23
Forsikring	130	128	2
Garantiprovisjoner	48	54	-5
Eiendomsmegling	298	289	9
Regnskapstjenester	320	271	49
Markets	238	156	81
Øvrige provisjoner	42	47	-5
Sum provisjoner eks. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	1.360	1.209	151
Provisjoner fra SB1 Boligkreditt	263	254	9
Provisjoner fra SB1 Næringskreditt	11	12	-1
Sum provisjonsinntekter	1.634	1.475	159

God avkastning på finansielle investeringer

Samlet utbytte og avkastning på finansielle investeringer ble 376 millioner kroner (214 millioner). Dette fordeler seg slik:

- Gevinst og utbytte på aksjer i banken og datterselskaper var 150 millioner kroner (51 millioner). Av dette er 90 millioner kroner gevinst som følge av avtalt fusjon mellom Vipps, Bank Asept og Bank ID
- Finansielle derivater har gitt gevinster på 192 millioner kroner (32 millioner). Dette er i all hovedsak gevinster på renteinstrumenter. Relativt store gevinster tilskrives renteoppgang gjennom 2018. Dette motvirkes dels av tap på fastrentedelen av obligasjonsporteføljen, som har samlede tap på 81 millioner kroner (gevinst 81 millioner)
- Øvrige finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi inkluderer verdiendring på bankens portefølje av fastrentelån og har gitt en gevinst på 23 millioner kroner (11 millioner)
- Inntekter fra valutaforretninger på 47 millioner kroner (26 millioner) er inntekter fra valutahandel i SpareBank 1 Markets og resultat av kurssvingninger på bankens finansiering i utenlandsk valuta
- Gevinster på aksjer og aksjederivater i SpareBank 1 Markets var samlet 52 millioner kroner (33 millioner)
- Det var tap på 5 millioner kroner (tap 20 millioner) på finansielle instrumenter banken anvender som sikringsbokføring

Avkastning finansielle investeringer (mill. kr)	Januar - September		
	2018	2017	Endring
Gevinst/(tap) på aksjer (inkl utbytte)	150	51	99
Gevinst/(tap) på finansielle derivater	192	32	160
Gevinst/(tap) på øvrige finansielle instrumenter til virkelig verdi (FVO)	23	11	12
Gevinst/(tap) på valuta	47	26	20
Gevinst/(tap) på sertifikater og obligasjoner	-81	81	-162
Gevinst/(tap) på aksjer og aksjederivater i SpareBank 1 Markets	52	33	19
Gevinst/(tap) på finansielle instrumenter knyttet til sikringsbokføring	-5	-20	15
Netto resultat fra finansielle instrumenter og utbytte	376	214	163

Produktselskaper og andre tilknyttede selskaper

Produktselskapene gir bankens kunder tilgang til et bredt produktspekter og tilfører dermed banken provisjonsinntekter. Produktselskapene gir også banken god avkastning på investert kapital. Samlet resultat i produktselskapene og andre tilknyttede selskaper ble 286 millioner kroner (290 millioner) per tredje kvartal 2018.

SpareBank 1 Gruppen

SpareBank 1 Gruppen eier 100 prosent av aksjene i SpareBank 1 Forsikring, SpareBank 1 Skadeforsikring, ODIN Forvaltning og SpareBank 1 Gruppen Finans. SpareBank 1 SMN sin eierandel i SpareBank 1 Gruppen var ved utgangen av tredje kvartal 2018 uendret på 19,5 prosent. SpareBank 1 Gruppens resultat etter skatt per tredje kvartal 2018 ble 970 millioner kroner (1.123 millioner). SpareBank 1 Forsikring bidrar med 87 prosent av resultatet. Svakere resultat fra forsikringsvirksomheten sammenlignet med et svært godt resultat samme periode i 2017 forklarer resultatnedgangen i SpareBank 1 Gruppen.

SpareBank 1 SMNs andel av resultatet per tredje kvartal 2018 ble 189 millioner kroner (214 millioner).

Fusjon mellom SpareBank 1 Skadeforsikring og DNB Forsikring

SpareBank 1 Gruppen og DNB inngikk 24. september 2018 en avtale om å slå sammen sine forsikringsvirksomheter, og vil med dette skape et av landets største forsikringsselskaper.

Det nye selskapet vil ved fusjonstidspunktet ha en markedsandel innenfor risikoforsikring på 15 prosent. Selskapet vil være landets tredje største forsikringsselskap, og landets største med distribusjon gjennom bank.

Sammenslåingen av forsikringsvirksomhetene vil skje ved at DNB Forsikring fusjonerer med SpareBank 1 Skadeforsikring. Det fusjonerte selskapet vil ha en tilnærmet komplett produktportefølje innenfor risikoforsikring til privat- og SMB-markedet.

Det er avtalt et bytteforhold på 80 prosent for SpareBank 1 Gruppen og 20 prosent for DNB basert på verdien av de to skadeforsikringsselskapene.

DNB skal kjøpe seg opp til 35 prosent og SpareBank 1 Gruppen vil eie 65 prosent av det nye selskapet. DNB har i tillegg sikret en opsjon på å kjøpe seg opp til 40 prosent eierandel. Selskapet viderefører SpareBank 1 sin avtale om å levere produkter til LO-forbundenes 930.000 medlemmer gjennom merkevaren LO-favør. SpareBank 1-bankene vil distribuere forsikringene under SpareBank 1-merkevaren, mens DNB vil distribuere forsikringene under egen merkevare. Fusjonen vil etter planen gjennomføres første januar 2019,

forutsatt godkjenning fra myndighetene. Konkurransetilsynet kom med sin godkjenning den 16. oktober 2018.

Basert på tall per 31. desember 2017 og proforma konsernregnskap vil fusjonen og ovennevnte transaksjoner samlet sett medføre en økt egenkapital for SpareBank 1 Gruppen på konsernnivå på ca. 6,9 milliarder kroner. Majoriteten (SpareBank 1- bankene og LO) sin andel av denne økningen er 4,3 milliarder kroner. SpareBank 1 SMN sin andel av denne økningen (19,5 prosent) utgjør ca. 831 millioner kroner. Dette gir isolert sett tilnærmet uendret ren kjernekapitaldekning i konsernet. Sistnevnte skyldes at den økte bokførte verdien av eierandelen i SpareBank 1 Gruppen øker fradraget i ren kjernekapital og øker risikovektet beregningsgrunnlag. Samlet sett vil dette tilnærmet nøytralisere effekten av økte bokførte verdier.

SpareBank 1 Gruppen (morselskapet) får en skattefri gevinst på ca. 2,65 milliarder kroner som følge av nedsalget til DNB. SpareBank 1 Gruppens utbyttegrunnlag øker tilsvarende denne gevinsten. SpareBank 1 SMN sin andel av et eventuelt utbytte på 2,65 milliarder kroner utgjør 516 millioner. Utbyttet vil redusere verdien av konsernets bokførte verdi av investeringen i SpareBank 1 Gruppen, og dermed også redusere fradraget i ren kjernekapital i kapitaldekningsberegningen. Basert på konsernets regnskapstall per 30. september 2018 ville dette medføre en økt ren kjernekapitaldekning på anslagsvis 0,6 prosentpoeng. Et eventuelt utbytte fra SpareBank 1 Gruppen vil være betinget av selskapets kapitalsituasjon og beslutninger i selskapets styrende organer og kan ikke gjennomføres før tidligst i andre kvartal 2019.

Styret legger til grunn at resultatene i skadeselskapet vil forbedres betydelig som følge av kostnadssynergier og med DNB som ny distribusjonskanal.

SpareBank 1 Boligkreditt

SpareBank 1 Boligkreditt er etablert av bankene i SpareBank 1-alliansen for å dra nytte av markedet for obligasjoner med fortrinnsrett. Bankene selger godt sikrede boliglån til selskapet og oppnår reduserte finansieringskostnader.

Per 30. september 2018 har banken solgt lån på samlet 37,7 milliarder kroner (34,2 milliarder) til SpareBank 1 Boligkreditt tilsvarende 35,3 prosent (35,5 prosent) av bankens samlede utlån til privatmarkedet.

Bankens eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt i er 19,9 prosent, og bankens andel av resultatet i selskapet per tredje kvartal 2018 ble 2 millioner kroner (minus 26 millioner).

SpareBank 1 Næringskreditt

SpareBank 1 Næringskreditt er etablert etter samme modell og med samme administrasjon som SpareBank 1 Boligkreditt. Per 30. september 2018 er utlån på 2,1 milliarder kroner (2,3 milliarder) solgt til SpareBank 1 Næringskreditt.

SpareBank 1 SMN sin eierandel er 33,5 prosent av selskapet og bankens andel av resultatet for 2018 ble 10 millioner kroner (18 millioner). Bankens eierandel reflekterer bankens relative andel av solgte lån til næringsseiendom og bankens eierandel i BN Bank. Av utlånene i SpareBank 1 Næringskreditt er 43 prosent solgt fra BN Bank.

SpareBank 1 Kredittkort

Resultatet per tredje kvartal 2018 ble 96 millioner kroner (58 millioner). SpareBank 1 Kredittkort eies av SpareBank 1-bankene, og SpareBank 1 SMN har en eierandel på 17,4 prosent. SpareBank 1 SMN sin andel

av resultatet per tredje kvartal 2018 ble 17 millioner kroner (11 millioner), og andel av porteføljen er 911 millioner kroner (839 millioner).

SpareBank 1 Kredittkort har siden første januar 2017 håndtert kredittkortprogrammet i LOfavør. Denne avtalen har utvidet det forretningsmessige forholdet mellom LO og SpareBank 1-alliansen.

Sparebank 1 Kredittkort fikk i 2017 oppdraget med å levere kredittprodukter til et utvidet Vipps.

Ronny Remolen Smolan er ansatt som ny administrerende direktør i selskapet fra første juni 2018.

BN Bank

SpareBank 1 SMN eier 33,0 prosent av BN Bank per 30. september 2018.

Resultatet i BN Bank per tredje kvartal 2018 ble 212 millioner kroner (213 millioner) som gir en avkastning på egenkapitalen på 7,9 prosent (7,4 prosent). SpareBank 1 SMNs andel av resultatet i BN Bank per tredje kvartal 2018 ble 73 millioner kroner (70 millioner) justert for resultatandel i BN Bolig.

Etter beslutning om avvikling av satsingen på finansiering av næringseiendom er næringslivsporteføljen redusert med 18,4 milliarder kroner tilsvarende 58 prosent siden 30. september 2015. Dette har bidratt til bedring av soliditeten i SpareBank 1 SMN og til forbedret lønnsomhet i den resterende næringslivsporteføljen i BN Bank.

BN Bank skal primært være en privatmarkedsbank og hovedmarkedet er Oslo og Østlandsområdet.

BN Bank har vedtatt å styrke produktplattformen gjennom en forsiktig satsing på forbrukslån. I tillegg har selskapet i samarbeid med EiendomsMegler 1 Midt-Norge etablert selskapet BN Bolig hvor BN Bank har en eierandel på 50 prosent. Satsingen på eiendomsmegling i Oslo-markedet vil kunne bidra til sterkere boliglånsvekst for BN Bank. For å understøtte satsingen på eiendomsmegling har bankens styre også vedtatt en nysatsing på prosjektfinansiering av hovedsakelig boligprosjekter. Dette vil være en kontrollert satsing med gradvis oppbygging av porteføljen.

SpareBank 1 Betaling

SpareBank 1 Betaling er SpareBank 1 bankenes eierselskap for betalingsløsninger, herunder Vipps. Bank ID og Bank Asept ble besluttet fusjonert med Vipps for å ta opp kampen om de framtidige betalingsløsningene, og fusjonen ble gjennomført i tredje kvartal 2018. Vipps har mål om å være Nordens ledende finansteknologimiljø, og for SpareBank 1 SMN vil eierandel og tett samarbeid med Vipps være viktig for å holde på kunderelasjoner etter innføringen av PSD2. Vipps har lansert flere nye produkter i 2018 som forenkler bankkundernes hverdag, og har høye ambisjoner om ytterligere utvikling av løsningen.

SpareBank 1 Betaling fikk per tredje kvartal 2018 et underskudd på 39 millioner som utgjør selskapets resultatandel fra virksomheten i Vipps. SpareBank 1 SMN sin andel av underskuddet utgjør 8 millioner kroner. SpareBank 1 SMN inntektsførte i andre kvartal 2018 en gevinst på 90 millioner kroner knyttet til den vedtatte fusjonen.

Driftskostnader

Samlede kostnader i konsernet økte med 171 millioner kroner i 2018 og ble 1.922 millioner (1.751 millioner).

I morbanken er kostnadene økt med 21 millioner kroner til 935 millioner kroner siste 12 måneder. 11 millioner kroner av veksten er kostnader knyttet til salg av bankens hovedkontor i Trondheim, og eksklusive

denne engangskostnaden har kostnadene økt med en prosent i morbanken. Effektivisering av banken har gitt lavere bemanning og reduserte kostnader. Siden 31. desember 2014 er antall årsverk i morbanken redusert med 131 til 589 årsverk ved utgangen av tredje kvartal 2018. Endret kundeadfærd og ny teknologi vil bidra til fortsatt effektivisering. Satsing på ny teknologi har gitt økte IT- og utviklingskostnader, og dette vil fortsette. Målet om netto nullvekst i morbankens driftskostnader skal imidlertid opprettholdes.

Samlede kostnader i datterselskapene var 987 millioner kroner (837 millioner) og har økt med 150 millioner siste 12 måneder. Av dette er 41 millioner kroner følge av selskapsoppkjøp i SpareBank Regnskapshuset SMN, 90 millioner oppbygging i SpareBank 1 Markets og 17 millioner satsing på BN Bolig. Også i datterselskapene arbeides det kontinuerlig med kostnadskontroll.

Selskapsoppkjøp i SpareBank 1 Regnskapshuset SMN gir inntektsvekst og resultatøkning i selskapet. Kapasitetsøkning har gitt sterk inntektsvekst i SpareBank 1 Markets og potensialet for ytterligere vekst er høyt.

Kostnader i forhold til inntekter ble i konsernet 47 prosent (48 prosent), i morbanken 31 prosent (31 prosent).

Reduserte tap og lavt mislighold

IFRS 9 Finansielle instrumenter har fra og med første januar 2018 erstattet IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. Implementeringseffekten er ført direkte mot egenkapitalen første januar 2018. Det vises til note 2 og 45 i årsrapporten for 2017, samt note 1 i denne rapporten for ytterligere detaljer.

Per tredje kvartal 2018 ble netto tap på utlån 196 millioner kroner (263 millioner). Netto tap på utlån utgjør 0,17 prosent av totale utlån (0,25 prosent). I tredje kvartal var netto tap 69 millioner kroner (88 millioner).

På utlån til konsernets næringslivskunder er det per tredje kvartal 2018 netto tapsført 159 millioner kroner (252 millioner), i all hovedsak knyttet til utlån til oljerelatert virksomhet.

På utlån til privatmarkedskunder er det per tredje kvartal 2018 netto tapsført 37 millioner kroner (11 millioner).

Samlede nedskrivninger på utlån og garantier per 30. september 2018 utgjør 1.020 millioner kroner (1.053 millioner).

Samlede problemlån (misligholdte og tapsutsatte) utgjør 1.649 millioner kroner (1.478 millioner) tilsvarende 1,04 prosent (1,00 prosent) av brutto utlån, inklusive lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt. Etter implementering av IFRS 9 fra første januar 2018, er alle lån klassifisert i trinn 3 i forventet taps-modellen definert som problemlån.

Mislighold over 90 dager var 284 millioner kroner (263 millioner). I prosent av brutto utlån er samlet mislighold 0,18 prosent (0,18 prosent).

Andre tapsutsatte engasjement utgjør 1.365 millioner kroner (1.215 millioner). Av brutto utlån utgjør totale andre tapsutsatte engasjement 0,86 prosent (0,83 prosent).

Det er god kredittkvalitet i utlånsporteføljen. En svært stor andel av årets tap på utlån er knyttet til oljerelatert virksomhet, men også i denne delen av porteføljen er utviklingen positiv.

Forvaltningskapital på 159 milliarder

Bankens forvaltningskapital per 30. september 2018 var 159 milliarder kroner (147 milliarder) og har økt med 12 milliarder tilsvarende 8,5 prosent det siste året. Forvaltningskapitalen har økt i hovedsak som følge av høyere utlånsvolum.

Per 30. september 2018 er utlån på til sammen 40 milliarder kroner (37 milliarder) solgt fra SpareBank 1 SMN til SpareBank 1 Boligkreditt og til SpareBank 1 Næringskreditt. Disse lånene fremkommer ikke som utlån i bankens balanse. Kommentarene som omhandler vekst i utlån inkluderer utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

Høy vekst i utlån til bolig

Totale utlån har økt med 10,7 milliarder kroner (12,7 milliarder), tilsvarende 7,3 prosent (9,4 prosent) siste 12 måneder og var 157,8 milliarder (147,1 milliarder) per 30. september 2018. Veksten i 2018 har vært 6,1 prosent (7,0 prosent).

- Utlån til personkunder økte siste 12 måneder med 10,3 milliarder kroner (9,0 milliarder) til 106,6 milliarder (96,4 milliarder). Vekst på 10,7 prosent (10,3 prosent). Veksten i 2018 har vært 8,0 prosent (7,8 prosent). Med denne veksten øker banken sin markedsandel
- Utlån til bedriftskunder økte siste 12 måneder med 0,4 milliarder kroner (3,7 milliarder) til 51,2 milliarder (50,8 milliarder). Vekst på 0,8 prosent (7,9 prosent). Utlån til næringslivskunder har økt med 2,2 prosent (5,5 prosent) i 2018
- Utlån til personkunder utgjorde 68 prosent (66 prosent) av totale utlån til kunder per 30. september 2018

Veksten i boliglån er høy, og bankens markedsandeler er økende. Det er ingen indikasjoner på økte taps- og misligholdsnivåer i bankens boliglånsportefølje og kvaliteten i boliglånsporteføljen er svært god.

Nye utlån til bedriftskunder er i hovedsak mindre bedrifter og er prioritert utfra kapitalbegrensninger og lønnsomhetshensyn.

(Fordelt i henhold til sektor – se note 5)

God vekst i innskudd fra privatkunder

Innskudd fra kunder økte siste 12 måneder med 4,4 milliarder kroner (6,8 milliarder) til 77,5 milliarder (73,1 milliarder). Dette tilsvarer en vekst på 6,1 prosent (10,3 prosent). Innskuddsveksten i 2018 har vært 1,4 prosent (8,8 prosent).

- Innskudd fra personkunder økte med 2,1 milliarder kroner (1,8 milliarder) til 33,6 milliarder (31,5 milliarder), tilsvarende 6,8 prosent (6,2 prosent). I 2018 har innskuddene i Privatmarked økt med 5,8 prosent (5,8 prosent)
- Innskudd fra bedriftskunder økte med 2,3 milliarder kroner (6,7 milliarder) til 43,9 milliarder (41,6 milliarder), tilsvarende 5,6 prosent (13,6 prosent). I 2018 har innskuddene i Næringsliv blitt redusert med 1,7 prosent (vekst 11,2 prosent)

- Innskuddsdekningen i SpareBank 1 SMN var 66 prosent (66 prosent) eksklusiv SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt. Innskuddsdekningen inklusiv SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt var 49 prosent (50 prosent)

(Fordelt i henhold til sektor – se note 9).

Investeringsprodukter

Samlet kundeportefølje av investeringsprodukter ført utenfor bankens balanse var 10,8 milliarder kroner (9,7 milliarder) per tredje kvartal 2018. Økningen på 1,1 milliarder kroner er et resultat av godt salg og verdøkninger, på aksjefond og aktiv forvaltning.

Investeringsprodukter, kundeporteføljer (mill. kr)	Januar - September		
	2018	2017	Endring
Aksjefond	6.291	5.964	327
Spareforsikring	785	828	-43
Aktiv forvaltning	3.724	2.926	798
Totalt	10.800	9.718	1.082

Forsikring

Bankens forsikringsportefølje er økt med 6 prosent siste 12 måneder. Det har vært tilfredsstillende vekst både på skadeforsikring og tjenestepensjon.

Forsikring, premievolum (mill. kr)	Januar - September		
	2018	2017	Endring
Skadeforsikring	805	766	39
Personforsikring	348	352	-4
Tjenestepensjon	268	227	41
Totalt	1.421	1.345	76

Privatmarked

Totale utlån i privatmarkedet er 111 milliarder kroner (101 milliarder) og totale innskudd 40 milliarder kroner (37 milliarder) per 30. september 2018. Dette er utlån til og innskudd fra lønnstakere, landbrukskunder og enkeltpersonsforetak i morbanken.

I privatmarkedet ble samlede driftsinntekter 1.490 millioner kroner (1.396 millioner) per tredje kvartal 2018. Netto renteinntekter utgjorde 900 millioner kroner (819 millioner) og provisjonsinntektene 590 millioner (576 millioner). Inntektene har økt i hovedsak som følge av økte utlån og økte provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt. Samlede inntekter økte med 94 millioner kroner. Avkastning på anvendt kapital i privatmarkedssegmentet ble 13,1 prosent (16,3 prosent). Anvendt kapital er regulatorisk kapital på 15,0 prosent, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning.

Utlånsmarginen per tredje kvartal i 2018 har vært 1,68 prosent (1,90 prosent), mens innskuddsmarginen ble 0,23 prosent (0,13 prosent) målt mot tremåneders NIBOR. Markedsrenten uttrykt ved tremåneders NIBOR har økt i 2018.

Utlåns- og innskuddsvekst i privatmarkedet siste 12 måneder ble henholdsvis 10,4 prosent (9,9 prosent) og 7,9 prosent (5,9 prosent).

Det er gjennomgående lav direkte risiko i utlån til privatkunder, og dette reflekteres i fortsatt lave tap. Det er ingen indikasjoner på økte taps- og misligholdsnivåer i bankens boliglånsportefølje. Låneporteføljen er sikret med pant i boligeiendom.

Banken har en tydelig plan for innretning av en distribusjonsmodell for privatmarkedet som skal sikre økt salgskraft og kostnadseffektivisering. Salget skal øke i alle kanaler med sterk vekt på økt andel digitalt salg. Det er også viktig å fortsette kostnadseffektiviseringen samtidig som banken skal opprettholde en sterk fysisk tilstedeværelse.

Næringsliv

Totale utlån til næringslivskunder er 40 milliarder kroner (40 milliarder) og totale innskudd 37 milliarder (36 milliarder) per 30. september 2018. Dette er en diversifisert portefølje med utlån til og innskudd fra næringslivskunder i Trøndelag og Møre og Romsdal.

Innen næringsliv ble driftsinntektene 993 millioner kroner (974 millioner) per tredje kvartal 2018. Netto renteinntekter ble 827 millioner kroner (814 millioner) og provisjonsinntektene og avkastning på finansielle investeringer 165 millioner (160 millioner).

Netto samlede tap i næringslivssegmentet er redusert og var 153 millioner kroner (249 millioner) per tredje kvartal 2018. Tapene er i all vesentlighet knyttet til utfordringene innen oljerelatert virksomhet.

Avkastning på anvendt kapital for næringslivssegmentet har vært 10,8 prosent (10,1 prosent) per tredje kvartal 2018. Anvendt kapital er regulatorisk kapital på 15,0 prosent, tilsvarende konsernets målsetting om ren kjernekapitaldekning.

Utlåns- og innskuddsmargin ble henholdsvis 2,69 prosent (2,81 prosent) og minus 0,05 prosent (minus 0,10 prosent) per tredje kvartal 2018.

Utlånene ble redusert med 2,3 prosent (vekst 5,6 prosent) og innskuddene økte med 2,4 prosent (15,4 prosent) siste 12 måneder.

SMB segmentet er et viktig satsingsområde i banken, og det er målsatt kundevekst og økte markedsandeler. Det er vesentlig å ha et differensiert betjeningskonsept rettet mot dette segmentet. Næringsliv i SpareBank 1 SMN arbeider kontinuerlig med å forbedre, effektivisere og automatisere prosesser. Bankens strategi for å redusere konsentrasjonsrisiko blant annet ved å ta ned eksponeringen i store engasjement, hovedsakelig innen næringseiendom. Samtidig gjennomføres en forsterket satsing på små og mellomstore bedrifter. Dette forventes på sikt å gi en bedre lønnsomhet.

Datterselskaper

Samlet resultat i bankens datterselskaper per tredje kvartal 2018 ble 225,2 millioner kroner (192,9 millioner) før skatt.

Resultat før skatt (mill. kr)	Januar - September		
	2018	2017	Endring
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	6,4	12,5	-6,1
SpareBank 1 Finans Midt-Norge	106,9	93,5	13,3
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN	56,8	45,0	11,7
SpareBank 1 Markets (proforma inkl Allegro)	20,8	-5,9	26,7
SpareBank 1 SMN Invest	27,6	31,5	-3,9
Andre selskaper	6,8	16,2	-9,4
Sum	225,2	192,9	32,3

EiendomsMegler 1 Midt-Norge er markedsleder i Trøndelag og Møre og Romsdal med en svært sterk markedsposisjon og særlig i Trondheim. Ambisjonen er fortsatt å styrke markedsandelen i regionen.

Selskapet har i samarbeid med BN Bank etablert selskapet BN Bolig, hvor EiendomsMegler 1 Midt-Norge og BN Bank eier 50 prosent hver. Dette er en satsing på eiendomsmegling i Oslo-markedet som skal gi økte inntekter fra eiendomsmegling og sterkere boliglånsvekst for BN Bank.

EiendomsMegler 1 Midt-Norge sitt resultat før skatt per tredje kvartal 2018 ble 6,4 millioner kroner (12,5 millioner). Resultatet er noe svekket av reduserte inntekter som følge av færre solgte boligenheter. Antall solgte boligenheter i 2018 var 5.260 mot 5.302 per tredje kvartal 2017. Resultatet preges også av 20,5 millioner kroner i negativt resultat knyttet til oppstartskostnader i BN Bolig (minus 16,4 millioner).

EiendomsMegler 1 Midt-Norge konsoliderer resultatet fra BN Bolig som datterselskap.

SpareBank 1 Finans Midt-Norge hadde et resultat før skatt på 106,9 millioner kroner per tredje kvartal 2018 (93,5 millioner), og har sterk resultatutvikling som følge av høy inntektsvekst, moderat kostnadsvekst og god risikostyring. Selskapets forretningsområder er hovedsakelig leasing til SMB-markedet og billån til privatkunder. Selskapet har leasing- og billånsavtaler for til sammen 7,5 milliarder kroner (6,5 milliarder), der leasingavtalene utgjør 3,3 milliarder kroner (3,0 milliarder) og billån 4,0 milliarder kroner (3,3 milliarder). Selskapet tilbyr også forbrukslån, og denne porteføljen var ved kvartalsskiftet 250 millioner kroner (184 millioner).

Det har vært god vekst og spesielt på billån hvor veksten siste 12 måneder har vært 21 prosent (27 prosent). SamSpar-bankene i SpareBank 1 hadde per 30. september 2018 en eierandel i SpareBank 1 Finans Midt-Norge på 27,9 prosent og Sparebanken Sogn og Fjordane en eierandel på 7,5 prosent. SpareBank 1 SMN eier 64,6 prosent av aksjene i SpareBank 1 Finans Midt-Norge.

SpareBank 1 Regnskapshuset SMN oppnådde per tredje kvartal 2018 et overskudd før skatt på 56,8 millioner kroner (45,0 millioner). Selskapet utvidet fra og med 2017 virksomheten betydelig i Møre og Romsdal gjennom oppkjøp av et større selskap, og har i 2018 kjøpt opp ytterligere ni selskaper i Trøndelag og Møre og Romsdal. Selskapet har med dette passert 440 ansatte, har 10.000 kunder og er representert på 40 kontorer. Dette har bidratt til resultatforbedring og betydelig økning i både inntekter og kostnader.

Selskapet retter seg mot SMB-segmentet med en teknologisk moderne distribusjonsmodell og et bredt tjenestespekter.

SpareBank 1 SMN Invest investerer i aksjer, hovedsakelig i regionale virksomheter. Selskapet hadde et resultat før skatt per tredje kvartal 2018 på 27,6 millioner kroner (31,5 millioner).

Verdiendringer og realisering av tap eller gevinster i selskapets samlede aksjebeholdning utgjør 22,2 millioner kroner av selskapets resultat. Selskapet har i tillegg eierinteresser i eiendomsselskapet Grilstad Marina og resultatandelen fra dette selskapet var 4,7 millioner kroner (15,5 millioner) per tredje kvartal 2018.

SpareBank 1 Markets er datterselskap av SpareBank 1 SMN med eierandel på 66,7 prosent. Øvrige eiere er SpareBank 1 Nord-Norge, SpareBank 1 SR Bank, SpareBank 1 Østlandet og SamSpar bankene. SpareBank 1 Markets har hovedkontor i Oslo og avdelinger i Trondheim, Ålesund og Stavanger. Det er 136 ansatte i selskapet.

SpareBank 1 Markets eier SpareBank 1 Kapitalforvaltning 100 prosent (tidligere Allegro Kapitalforvaltning og SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning). Selskapet er sentralt i SpareBank 1 Markets sin satsing på kapitalforvaltning med en samlet forvaltningskapital på 16 milliarder kroner. Selskapet har 17 ansatte.

SpareBank 1 Markets sitt konsernresultat før skatt pr 30. september 2018 ble 20,8 millioner kroner (minus 5,9 millioner). Det har vært positiv inntektsutvikling innenfor inntekter fra emisjoner av egenkapital og obligasjoner, aksjehandel og valuta-/rentederivat.

Tilfredsstillende finansiering og god likviditet

Banken følger en konservativ likviditetsstrategi som legger vekt på å ha likviditetsreserver som sikrer banken overlevelse i tolv måneder med ordinær drift og uten behov for ny ekstern finansiering.

Banken har likviditetsreserver på 28 milliarder kroner og er finansiert i 26 måneder med ordinær drift uten ny ekstern finansiering.

Myndighetene stiller krav til at alle kredittinstitusjoner skal ha tilstrekkelige likviditetsbuffer til å tåle perioder med begrenset tilgang på markedsfinansiering. Liquidity Coverage Ratio (LCR) måler størrelsen på bankenes likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon.

LCR er beregnet til 150 prosent per 30. september 2018 (160 prosent). Kravet er 100 prosent.

Konsernets innskuddsdekning per 30. september 2018 inklusive SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt var 50 prosent (53 prosent).

Banken har god diversifisering mellom ulike finansieringskilder og -produkter. Andelen av bankens samlede pengemarkedsfinansiering med over ett års løpetid var 84 prosent (80 prosent) per 30. september 2018.

SpareBank 1 Boligkreditt er bankens viktigste finansieringskilde og lån på samlet 38 milliarder kroner (34 milliarder) er solgt per 30. september 2018.

Rating

Bankens rating hos Moody's og Fitch Ratings er henholdsvis A1 (outlook negative) og A- (outlook stable). Moody's endret i juli 2017 utsiktene for SpareBank 1 SMN og andre norske banker fra «stable» til «negative» outlook. Endringen er utløst av forventning om innføring av EUs krisehåndteringsdirektiv, som trolig vil medføre lavere sannsynlighet for støtte fra offentlige myndigheter til norske banker.

Soliditet

Ren kjernekapitaldekning per 30. september 2018 ble 14,9 prosent mot 14,6 prosent ved årsskiftet. Konsernets målsetting for ren kjernekapitaldekning er 15,0 prosent. Myndighetskravet til ren kjernekapitaldekning er 14,1 prosent.

Risikoveid balanse (beregningsgrunnlaget) har økt med 4,1 prosent per tredje kvartal i all hovedsak som følge av høy boliglånsvekst og økt kapitalkrav knyttet til overgangsordningen i kapitalkravsregelverket. Ren kjernekapital har økt med 6,5 prosent som følge av et meget godt resultat og mottatt utbytte fra SpareBank 1 Gruppen i andre kvartal. Ren kjernekapitaldekning har økt med 0,3 prosentpoeng i 2018.

Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) er 7,5 prosent (7,2 prosent ved årsskiftet).

Per 31. desember 2017 økte motsyklisk buffer fra 1,5 prosent til 2,0 prosent slik at krav til ren kjernekapital økte til 12,0 prosent, inkludert kombinerte bufferkrav. Inklusive et pilar 2-krav på 2,1 prosent er det samlede myndighetskrav til ren kjernekapital på 14,1 prosent.

Finanstilsynets endelige vurdering av tillegg for risikoer som ikke dekkes tilstrekkelig av pilar 1, ble fastsatt til 2,1 prosent i 2015. Påslaget er hovedsakelig knyttet til eierrisiko, markedsrisiko og konsentrasjonsrisiko på kreditt. Dette tillegget er gjenstand for vurdering fra Finanstilsynet hvert andre år, og Finanstilsynet vil fastsette nytt pilar 2-tillegg i løpet av fjerde kvartal 2018. SpareBank 1 SMN har mål om en ledelsesbuffer på om lag 1 prosent over samlede pilar 1 samt pilar 2-krav til å kunne absorbere svingninger i risikovektet balanse samt svingninger i konsernets resultat. På bakgrunn av dette er konsernets kapitalmål på 15 prosent.

Finanstilsynet foreslo den 18. oktober 2018 i et brev til Finansdepartementet at de ønsker at SpareBank 1 SMN, som en av flere regionbanker, skal defineres som systemviktig (SIFI). Dersom Finanstilsynet får gjennomslag for sitt syn, vil det medføre at SpareBank 1 SMN også må oppfylle et SIFI-bufferkrav på 2 prosentpoeng. Samlet krav til ren kjernekapital vil da være på 16,1 prosent, gitt dagens nivå på motsyklisk buffer, samt gjeldende Pilar 2 påslag. Ren kjernekapitaldekning uten overgangsregler utgjør 16,9 prosent per 30. september 2018. Det økte bufferkravet motvirkes av effekten SpareBank 1 SMN vil oppnå når det særnorske kapitalkravet knyttet til overgangsreglene bortfaller. Finanstilsynet har også tidligere foreslått at regionbankene burde blitt definert som SIFI uten at Finansdepartementet valgte å følge innstillingen.

Bankens egenkapitalbevis (MING)

Bokført verdi per egenkapitalbevis per 30. september 2018 var 82,57 kroner (79,18), og resultatet per egenkapitalbevis ble 8,07 kroner (6,08).

Pris/Inntjening var 8,45 (10,02) og pris/bok 1,10 (1,03).

Kursen ved kvartalsskiftet var 90,90 kroner og det er i 2018 utbetalt 4,40 kroner i utbytte per egenkapitalbevis for 2017.

Risikoforhold

Det er noe svakere vekstsignaler internasjonalt, og økt usikkerhet som følge av handelskonflikter. I Norge fortsetter oppgangen, med god vekst i økonomien, og stigende sysselsetting. En svakere norsk krone har virket positivt for norsk eksportnæring, men det forventes en viss styrking av kronen fremover.

Reallønnsveksten forventes å være moderat. Banken vurderer at tapsrisiko i bankens privatmarkedsportefølje fortsatt vil være lav også i en situasjon med en viss økning i rentenivå.

Arbeidsledigheten er redusert i bankens markedsområde, og banken legger til grunn at nivået vil være relativt lavt også fremover.

Konsernets nivå på problemlån er lavt, men preges av utfordringene knyttet til offshorenæringen. Lån til oljerelatert virksomhet utgjør per 30. september 2018 2,8 prosent av konsernets samlede utlån.

Kredittkvaliteten i bankens øvrige utlånsportefølje er tilfredsstillende. Det har ikke vært smitteeffekter fra oljerelatert virksomhet til andre bransjer, og det foreligger ingen øvrige vesentlige konsentrasjoner i misligholdte og tapsutsatte engasjement.

Kredittveksten blant norske husholdninger er noe lavere, men fortsatt betydelig høyere enn lønnsveksten. Husholdningenes gjeld er på et høyt nivå. Norges Bank besluttet å øke styringsrenten i september, og indikerer ytterligere renteøkninger i 2019. Økte rentekostnader vil kunne føre til økt sparerate i norske husholdninger, noe som vil kunne gi redusert omsetning for deler av norsk næringsliv. Det forventes imidlertid tiltakende lønnsvekst, som antas å virke positivt på husholdningenes konsum.

Bankens resultater påvirkes direkte og indirekte av svingningene i verdipapirmarkedene og særlig verdsettelse av basisswapper bidrar til volatilitet. Den indirekte effekten skyldes i all hovedsak bankens eierandel i SpareBank 1 Gruppen hvor både forsikringsvirksomheten og fondsforvaltningsaktivitetene påvirkes av svingningene.

Banken er også eksponert for risiko knyttet til tilgang på ekstern finansiering. Dette reflekteres i bankens konservative likviditetsstrategi (se avsnitt foran om finansiering og likviditet).

Den nye hvitvaskingsloven (med tilhørende forskrift) trådte i kraft 15. oktober 2018. Den nye loven erstatter Hvitvaskingsloven av 2009, og innlemmer EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv i norsk lov. Kravene fra forrige lov er i stor grad videreført, med en innskjerping på enkelte sentrale områder (inkludert eksempelvis krav til identifisering av reelle rettighetshavere, samt en utvidelse av definisjonen av politisk eksponerte personer (PEPs) til også å gjelde nasjonale PEPs). Banken har arbeidet aktivt, også i samarbeid med Sparebank 1 Alliansen, med å gjøre tilpasninger i eksisterende rutiner, systemer og prosesser for å sikre at disse er i tråd med kravene i ny hvitvaskingslov.

Utsikter

De økonomiske utsiktene i Trøndelag og Møre og Romsdal er gode. Bankens forventningsbarometer viser økt optimisme i næringslivet.

Styret er tilfreds med at banken fortsatt styrker posisjonen i privatmarkedet med flere kunder og sterk vekst i utlån til boligformål. Banken har en strategi om å sikre posisjon som den ledende banken for små bedrifter gjennom et bredt produktspekter, gode digitale løsninger og kompetente rådgivere. Relativt lav vekst i utlån til næringslivskunder er tilfredsstillende i lys av dette.

Den norske finansbransjen står foran store endringer. Det forventes at betalingsdirektivet PSD2 innføres i Norge med virkning fra 2019. Banken og SpareBank 1-alliansen har satt ambisiøse mål om å utnytte denne muligheten til å tilby bedre tjenester og tilføre mer verdi for eksisterende og nye kunder.

Konsernets tap på utlån er fortsatt i all hovedsak innenfor oljerelatert virksomhet. Tapene i 2018 er lavere enn i 2017, og det er en positiv utvikling i bankens eksponering innen oljerelatert virksomhet. Det er fortsatt svært lite tap i bankens utlånsportefølje for øvrig.

Avtalen mellom SpareBank 1 Gruppen og DNB om sammenslåing av skadeforsikringsvirksomhetene vil gi effektiviseringsgevinster i forsikringsselskapet samt ytterligere styrking av konkurransekraften i forsikringsmarkedet. Banken får en betydelig gevinst som følge av transaksjonen.

Styret legger til grunn at resultatene i skadeselskapet vil forbedres betydelig som følge av kostnadssynergier og med DNB som ny distribusjonskanal.

Ren kjernekapitaldekning er på 14,9 prosent og i tråd med konsernets målsetting. Uvektet kapitaldekning på 7,5 prosent viser at banken er meget solid. Banken vil fortsatt arbeide med kapitaleffektivisering for å styrke lønnsomhet og ivareta soliditet.

Styret er godt fornøyd med konsernets prestasjoner og resultater hittil i 2018 og forventer at også 2018 blir et godt år for SpareBank 1 SMN.

Trondheim, 25. oktober 2018
Styret i SpareBank 1 SMN

Kjell Bjordal
Styrets leder

Bård Benum
Nestleder

Paul E. Hjelm-Hansen

Mette Kamsvåg

Morten Loktu

Janne Thyø Thomsen

Tonje Eskeland Foss

Erik Gunnes
Ansatterrepresentant

Venche Johnsen
Ansatterrepresentant

Finn Haugan
Konsernsjef

Resultatregnskap

Morbank						Konsern					
		Januar - September						Januar - September			
2017	3.kv.17	3.kv.18	2017	2018*	(mill. kr)	Note	2018*	2017	3.kv.18	3.kv.17	2017
3.571	893	944	2.652	2.741	Renteinntekter		2.975	2.836	1.025	959	3.825
		478		1.401	Herav renteinntekt amortisert kost		1.638		559		
1.599	388	410	1.196	1.205	Rentekostnader		1.217	1.200	414	389	1.600
1.972	505	534	1.456	1.536	Netto renteinntekter	10	1.759	1.636	610	570	2.225
1.098	294	272	807	823	Provisjonsinntekter		1.044	1.018	344	360	1.390
98	25	24	70	70	Provisjonskostnader		126	120	45	46	168
38	9	6	26	23	Andre driftsinntekter		716	577	186	168	783
1.038	278	253	763	776	Netto provisjons- og andre inntekter		1.634	1.475	486	482	2.005
629	0	18	608	514	Utbytte		6	5	0	1	6
-	-	-	-	-	Netto resultat fra eierinteresser	3	286	290	105	126	437
146	64	35	97	204	Netto resultat fra finansielle instrumenter	3	370	209	77	108	317
776	64	53	705	718	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser		662	504	182	235	760
3.786	847	841	2.924	3.030	Sum inntekter		4.055	3.615	1.277	1.287	4.989
575	146	143	449	448	Personalkostnader		1.193	1.063	376	357	1.426
634	155	160	465	487	Andre driftskostnader		729	688	240	225	943
1.209	301	303	914	935	Sum driftskostnader	11	1.922	1.751	616	582	2.369
2.577	546	538	2.010	2.095	Resultat før tap		2.133	1.864	661	705	2.621
323	85	60	252	172	Tap på utlån, garantier m.v.	6,7	196	263	69	88	341
2.253	462	478	1.758	1.923	Resultat før skatt	3	1.937	1.601	592	617	2.279
403	114	113	288	354	Skattekostnad		405	328	119	118	450
-	-	-	-	80	Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	2,3	157	2	6	-0	-1
1.850	348	365	1.471	1.649	Periodens resultat		1.689	1.275	480	500	1.828
33	8	7	25	27	Hybridkapitaleiernes andel av periodens resultat		28	25	7	8	33
1.162	217	229	925	1.038	Egenkapitalbeveiseiernes andel av periodens resultat		1.044	787	301	313	1.128
655	123	129	521	585	Grunnfondskapitalens andel av periodens resultat		588	444	170	176	636
					Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av periodens resultat		29	19	2	2	32
1.850	348	365	1.471	1.649	Periodens resultat		1.689	1.275	480	500	1.828
					Resultat/Utvannet resultat per egenkapitalbevis	17	8,07	6,08	2,32	2,42	8,71

* Resultatregnskapet for perioden januar - september 2018 reflekterer implementering av IFRS 9 fra 1. januar 2018. For ytterligere informasjon om effekter av implementeringen, se note 2 og 45 i årsrapporten for 2017. Sammenligningstall er ikke omarbeidet.

Utvidet resultatregnskap

Morbank					Konsern					
Januar - September					Januar - September					
2017	3.kv.17	3.kv.18	2017	2018	(mill. kr)	2018	2017	3.kv.18	3.kv.17	2017
1.850	348	365	1.471	1.649	Periodens resultat	1.689	1.275	480	500	1.828
					Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat					
-24	-	-	-	-	- Aktuarielle gevinster og tap pensjoner	-3	-	-	-	-20
6	-	-	-	-	- Skatt på estimatavvik pensjon	1	-	-	-	5
					Andre inntekter og kostnader tilknyttede og felleskontrollerte foretak	1	-1	0	-1	4
-18	-	-	-	-	Sum	-1	-1	0	-1	-11
					Poster som vil bli reklassifisert til resultat					
15	-3	-7	6	-	Endring i virkelig verdi for investeringer over totalresultat	-	6	-7	-3	15
-	-	-0	-	-2	Verdiendring utlån klassifisert til virkelig verdi over totalresultat	-2	-	-0	-	-
					Andre inntekter og kostnader tilknyttede og felleskontrollerte foretak	-13	1	-3	0	4
-	-	-	-	-	- Skatt	-	-	0	-	-
15	-3	-7	6	-2	Sum	-15	7	-9	-3	19
1.847	345	358	1.477	1.648	Totalresultat	1.673	1.282	471	495	1.836
33	8	7	25	27	Hybrikkapitaleierernes andel av periodens totalresultat	28	25	7	8	33
1.160	215	225	928	1.037	Egenkapitalbeveiseierernes andel av periodens totalresultat	1.034	791	295	310	1.132
654	121	127	523	584	Grunnfondskapitalens andel av periodens totalresultat	583	446	166	175	638
					Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av periodens totalresultat	28	19	2	2	32
1.847	345	358	1.477	1.648	Totalresultat	1.673	1.282	471	495	1.836

Balanse

Morbank				Konsern		
31.12.17	30.9.17	30.9.18 (mill. kr)	Note	30.9.18	30.9.17	31.12.17
3.313	1.351	1.129		1.129	1.351	3.313
9.543	7.596	12.821		6.828	2.310	4.214
104.769	103.647	110.225	5	117.153	109.649	110.959
19.895	18.005	19.801	15	19.721	17.922	19.736
4.328	4.269	2.666	15	2.686	4.219	4.351
169	142	355	15	2.662	1.607	1.825
3.940	3.833	4.160		5.865	5.820	5.760
3.120	3.120	2.619		-	-	-
82	231	82	2	44	30	649
522	484	538		849	720	793
703	1.466	1.026	12	2.401	3.284	1.654
150.383	144.144	155.421	Eiendeler	159.337	146.913	153.254
9.047	9.167	8.854		10.106	9.482	9.607
77.362	74.024	78.317	9	77.529	73.086	76.476
42.194	38.091	44.113	14	44.113	38.091	42.194
3.341	3.612	2.930	15	3.005	3.645	3.343
909	1.735	2.155	13	3.264	2.852	1.923
-	-	-	2	0	0	1
2.159	2.507	2.625	14	2.668	2.549	2.201
135.011	129.135	138.994	Sum gjeld	140.687	129.705	135.744
2.597	2.597	2.597		2.597	2.597	2.597
-0	-0	-0		-5	-8	-8
895	895	895		895	895	895
5.079	4.487	5.079		5.075	4.477	5.072
571	-	-		-	-	571
322	-	-		-	-	322
4.831	4.498	4.831		4.831	4.498	4.831
126	126	126		126	139	126
-	10	-19		1.509	1.895	1.547
950	925	1.268		1.310	925	993
-	1.471	1.649		1.689	1.275	-
				623	516	565
15.372	15.009	16.428	Sum egenkapital	18.650	17.208	17.510
150.383	144.144	155.421	Gjeld og egenkapital	159.337	146.913	153.254

Kontantstrømoppstilling

Morbank				Konsern		
Januar - September				Januar - September		
2017	2017	2018	(mill. kr)	2018	2017	2017
1.850	1.471	1.649	Resultat etter skatt	1.689	1.275	1.828
50	34	47	+ Av- og nedskrivninger	66	74	102
323	252	172	+ Tap på utlån/garantier	196	263	341
2.223	1.732	1.868	Tilført fra årets virksomhet	1.951	1.587	2.271
656	-59	1.328	Reduksjon/(økning) øvrige fordringer	898	-420	480
-455	640	835	Økning/(reduksjon) annen gjeld	1.004	890	-339
-8.593	-7.400	-5.647	Reduksjon/(økning) utlån	-6.418	-8.558	-9.946
-1.340	607	-3.279	Reduksjon/(økning) utlån kredittinstitusjoner	-2.614	1.582	-322
8.972	5.633	955	Økning/(reduksjon) innskudd kunder	1.054	5.918	9.308
-1.252	-1.130	-193	Økning/(reduksjon) innskudd kredittinstitusjoner	500	-1.025	-902
-2.259	-354	94	Reduksjon/(økning) sertifikater og obligasjoner	15	-351	-2.179
-2.047	-331	-4.037	A) Netto likviditetsendring fra virksomhet	-3.611	-378	-1.629
-100	-50	-53	Brutto investeringer bygninger/driftsmidler	-103	-130	383
-145	-187	281	Netto innbetalt kapital tilknyttede selskaper/datterselskaper	545	51	-685
94	113	-186	Reduksjon/(økning) aksjer og eierinteresser	-836	0	-249
-146	-120	43	B) Netto likviditetsendring investeringer	-394	-74	-546
-27	321	466	Økning/(reduksjon) i ansvarlig lånekapital	467	321	-27
0	0	0	Innbetalinger/(utbetalinger) knyttet til eierandelskapital	12	0	-21
-390	-390	-571	Utbetalt utbytte	-571	-390	-390
-220	-220	-322	Besluttet gaveutdeling	-322	-220	-220
-33	-25	318	Økning/(reduksjon) i hybridkapital	317	-25	-33
5.860	1.775	1.919	Økning/(reduksjon) annen langsiktig gjeld	1.917	1.775	5.862
5.191	1.487	1.811	C) Netto likviditetsendringer finansiering	1.820	1.487	5.173
2.998	1.035	-2.184	A) + B) + C) Netto endringer i likvider i året	-2.184	1.035	2.998
315	315	3.313	Likviditetsbeholdning per 1.1	3.313	315	315
3.313	1.351	1.129	Likviditetsbeholdning ved utgangen av kvartalet	1.129	1.351	3.313
2.998	1.035	-2.184	Endring	-2.184	1.035	2.998

Endring i egenkapital

Morbank (mill. kr)	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital						Sum egenkapital
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Hybrid- kapital	Grunnfonds- kapital	Utjevning- fond	Utbytte og gaver	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital		
Egenkapital per 1.1.17	2.597	895	950	4.499	4.490	609	126	-	14.166	
Periodens resultat	-	-	33	327	580	893	17	-	1.850	
Utvidede resultatposter										
Virkelig verdiendring for investeringer over totalresultat	-	-	-	-	-	-	-	15	15	
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-	-	-	-	-18	-18	
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-	-3	-3	
Totalresultat for perioden	-	-	33	327	580	893	17	-3	1.847	
Transaksjoner med eierne										
Utbetalt utbytte for 2016	-	-	-	-	-	-389	-	-0	-390	
Besluttet utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-	-220	-	-	-220	
Betalte renter hybridkapital	-	-	-33	-	-	-	-	-	-33	
Kjøp og salg egne egenkapitalbevis	0	-	-	-	0	-	-	-	0	
Andre egenkapitalføringer	-	-	-	5	9	-	-17	3	-	
Sum transaksjoner med eierne	0	-	-33	5	9	-609	-17	3	-642	
Egenkapital per 31.12.17	2.597	895	950	4.831	5.079	893	126	-	15.372	
Egenkapital per 31.12.17	2.597	895	950	4.831	5.079	893	126	-	15.372	
Implementeringseffekt IFRS 9	-	-	-	-	-	-	-	-17	-17	
Egenkapital per 1.1.18	2.597	895	950	4.831	5.079	893	126	-17	15.355	
Periodens resultat	-	-	-	-	-	-	-	1.649	1.649	
Utvidede resultatposter										
Virkelig verdiendring for investeringer over totalresultat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Verdiendring utlån klassifisert til virkelig verdi over totalresultat	-	-	-	-	-	-	-	-2	-2	
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-	-2	-2	
Totalresultat for perioden	-	-	-	-	-	-	-	1.648	1.648	
Transaksjoner med eierne										
Utbetalt utbytte for 2017	-	-	-	-	-	-571	-	-	-571	
Besluttet utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-	-322	-	-	-322	
Ny hybridkapital	-	-	1.000	-	-	-	-	-	1.000	
Tilbakekjøp hybridkapital	-	-	-655	-	-	-	-	-	-655	
Betalte renter hybridkapital	-	-	-27	-	-	-	-	-	-27	
Kjøp og salg egne egenkapitalbevis	0	-	-	-	0	-	-	-	0	
Andre egenkapitalføringer	-	-	-	-	-	-	-	-0	-0	
Sum transaksjoner med eierne	0	-	318	-	0	-893	-	-0	-575	
Egenkapital per 30.9.18	2.597	895	1.268	4.831	5.079	-	126	1.631	16.428	

Konsern (mill. kr)	Kontrollerende eierinteresser											
	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital							Ikke- kontrollerende eierinteresser	Sum
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Hybrid- kapital	Grunnfonds- kapital	Utjevnings- fond	Utbytte og gaver	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Ikke- egenkapital			
Egenkapital per 1.1.17	2.593	895	950	4.499	4.487	609	139	1.656	425	16.253		
Periodens resultat	-	-	33	327	580	893	17	-54	32	1.828		
Utvidede resultatposter												
Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-	8	-	8		
Virkelig verdiendring for investeringer over totalresultat	-	-	-	-	-	-	-	15	-	15		
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-	-	-	-	-16	1	-15		
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-	7	1	8		
Totalresultat for perioden	-	-	33	327	580	893	17	-46	32	1.836		
Transaksjoner med eierne												
Utbetalt utbytte for 2016	-	-	-	-	-	-389	-	-0	-	-390		
Besluttet utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-	-220	-	-	-	-220		
Ny hybridkapital	-	-	43	-	-	-	-	-	-	43		
Betalte renter hybridkapital	-	-	-33	-	-	-	-	-	-	-33		
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis	0	-	-	-	0	-	-	-	-	0		
Egne egenkapitalbevis i SB1 Markets*)	-4	-	-	-	-4	-	-	-12	-	-21		
Andre egenkapitalføringer	-	-	-	5	9	-	-30	-31	2	-44		
Andre transaksjoner tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-	-21	-	-21		
Endring ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-	-	-	-	-	-	-	105	105		
Sum transaksjoner med eierne	-4	-	9	5	5	-609	-30	-63	107	-580		
Egenkapital per 31.12.17	2.588	895	993	4.831	5.072	893	126	1.547	565	17.510		

*) Beholdning av egne egenkapitalbevis som ledd i SpareBank i Markets' tradingaktivitet

(mill. kr)	Kontrollerende eierinteresser											
	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital							Ikke-kontrollerende eierinteresser	Sum egenkapital
	Eierandelskapital	Overkursfond	Hybridkapital	Grunnfonds-kapital	Utjevning-fond	Utbytte og gaver	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital				
Egenkapital per 31.12.17	2.588	895	993	4.831	5.072	893	126	1.547	565	17.510		
Implementeringseffekt IFRS 9	-	-	-	-	-	-	-	-25	-	-25		
Egenkapital per 1.1.18	2.588	895	993	4.831	5.072	893	126	1.521	565	17.484		
Periodens resultat	-	-	-	-	-	-	-	1.660	29	1.689		
Utvidede resultatposter												
Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-	-12	-	-12		
Virkelig verdiendring for investeringer over totalresultat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Verdiendring utlån klassifisert til virkelig verdi over totalresultat	-	-	-	-	-	-	-	-2	-	-2		
Estimatavvik pensjoner	-	-	-	-	-	-	-	-1	-1	-2		
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-	-15	-1	-16		
Totalresultat for perioden	-	-	-	-	-	-	-	1.645	28	1.673		
Transaksjoner med eierne												
Utbetalt utbytte for 2017	-	-	-	-	-	-571	-	-	-	-571		
Besluttet utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-	-322	-	-	-	-322		
Ny hybridkapital	-	-	1.000	-	-	-	-	-	-	1.000		
Tilbakekjøp hybridkapital	-	-	-655	-	-	-	-	-	-	-655		
Betalte renter hybridkapital	-	-	-28	-	-	-	-	-	-	-28		
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis	0	-	-	-	0	-	-	-	-	0		
Egne egenkapitalbevis i SB1 Markets*)	3	-	-	-	3	-	-	5	-	12		
Andre egenkapitalføringer	-	-	-	-	-	-	-	34	-	34		
Andre transaksjoner tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-	-7	-	-7		
Endring ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-	-	-	-	-	-	-	30	30		
Sum transaksjoner med eierne	3	-	317	-	3	-893	-	32	30	-507		
Egenkapital per 30.9.18	2.592	895	1.310	4.831	5.075	-	126	3.198	623	18.650		

*) Beholdning av egne egenkapitalbevis som ledd i SpareBank i Markets' tradingaktivitet

Noter

Innholdsfortegnelse

Note 1 - Regnskapsprinsipper	28
Note 2 - Viktige regnskapsestimater og skjønsmessige vurderinger	30
Note 3 - Segmentrapportering	31
Note 4 - Kapitaldekning	33
Note 5 - Utlån til kunder fordelt på sektor og næring	35
Note 6 - Tap på utlån og garantier	36
Note 7 - Nedskrivning på utlån og garantier	37
Note 8 - Brutto utlån	38
Note 9 - Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring	39
Note 10 - Netto renteinntekter	40
Note 11 - Andre driftskostnader	41
Note 12 - Øvrige eiendeler	42
Note 13 - Annen gjeld	43
Note 14 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital	44
Note 15 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	45
Note 16 - Likviditetsrisiko	48
Note 17 - Resultat per egenkapitalbevis	49

Note 1 - Regnskapsprinsipper

SpareBank 1 SMN avlegger kvartalsregnskapet i samsvar med børsforskrift, børsregler og International Financial Reporting Standards (IFRS), godkjent av EU, herunder IAS 34 om delårsrapportering. Kvartalsregnskapet omfatter ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap og bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2017. Konsernet har i denne kvartalsrapporten benyttet de samme regnskapsprinsipper og beregningsmetoder som i siste årsregnskap med unntak av implementering av IFRS 9, som beskrevet under.

IFRS 9

IFRS 9 Finansielle instrumenter omhandler innregning, klassifisering, måling og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. IFRS 9 er gjeldende fra første januar 2018. Utfyllende informasjon om implementering av IFRS 9 i SpareBank 1 SMN finnes i note 2 og note 45 i årsregnskapet for 2017. Som tillatt av overgangsbestemmelsene i IFRS 9, har vi valgt å ikke omarbeide sammenligningstallene, og disse er presentert i tråd med tidligere regnskapsprinsipper som beskrevet i årsrapporten for 2017. Justeringer i bokførte verdier ved implementeringstidspunktet første januar 2018 er foretatt mot egenkapital, og det er gitt nye noteopplysninger i tråd med IFRS 7. Noteopplysninger etter gamle prinsipper er de samme som presentert tidligere perioder.

Klassifisering og måling

Finansielle eiendeler

Etter IFRS 9 er finansielle eiendeler klassifisert i tre målekategorier: Virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (OCI) og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangsinnregning av eiendelen. For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter og egenkapitalinstrumenter. Klassifiseringen av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken forretningsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. Instrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktmessige kontantstrømmer og salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente (tidsverdi av penger, kredittmargin og andre normale marginer knyttet til utlån og fordringer) og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktfestede kontantstrømmer. Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold.

Derivater og investeringer i egenkapitalinstrumenter

Alle derivater skal måles til virkelig verdi med verdiendring i resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter skal regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbokføring. Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi. Verdiendringer skal som hovedregel føres i det ordinære resultatet, men et egenkapitalinstrument, som ikke er holdt for handelsformål og som ikke er et betinget vederlag etter en virksomhetsoverdragelse, kan utpekes som målt til virkelig verdi med verdiendringer over OCI. Når egenkapitalinstrumenter utpekes til virkelig verdi med verdiendringer ført mot OCI skal ordinære utbytter resultatføres, mens verdiendringer ikke skal til resultatet verken løpende eller ved avhendelse.

Finansielle forpliktelser

Finansielle forpliktelser skal fortsatt måles til amortisert kost med unntak av finansielle derivater målt til virkelig verdi, finansielle instrumenter som inngår i en handelsportefølje og finansielle forpliktelser bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer innregnet over resultatet.

Tapsnedskrivning utlån

Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap (ECL). Målingen av avsetningen for forventet tap avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Metodikken i IFRS 9 standarden innebærer noe større volatilitet i nedskrivningene, og det forventes at nedskrivninger kommer tidligere. Dette vil være spesielt merkbart ved inngangen til en nedgangskonjunktur.

Nærmere beskrivelse av bankens nedskrivningsmodell

Tapsanslaget skal lages kvartalsvis, og vil bygge på data i datavarehuset som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Banken har besluttet å benytte tre makroøkonomiske scenarier for å ta hensyn til ikke-lineære aspekter av forventede tap. De ulike scenarier vil bli benyttet for å justere aktuelle parametre for beregning av forventet tap, og et sannsynlighetsvektet gjennomsnitt av forventet tap i henhold til respektive scenarier vil bli innregnet som tap.

Tapsestimatene vil bli beregnet basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Datavarehuset inneholder historikk for observert PD og observert LGD. Dette vil danne grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD. I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn.

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi kontoer med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som er klassifisert som friske. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede misligholdssannsynlighet (PD) har økt vesentlig. Sparebank 1 SMN har besluttet å benytte både absolutte og relative endringer i PD som kriterie for flytting til trinn 2. Den viktigste driveren for en vesentlig endring i kredittisiko er kvantitativ endring i PD på balansedagen sammenlignet med PD ved første gangs innregning. En endring i PD med over 150 prosent er vurdert å være en vesentlig endring i kredittisiko. I tillegg må endringen i PD minimum være over 0,6 prosentpoeng. Kunder med mer enn 30 dagers betalingsforsinkelse vil alltid flyttes til trinn 2. Det gjøres også en kvalitativ vurdering basert på hvorvidt engasjementet har vesentlig økt kredittisiko dersom det settes på særskilt overvåking.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler, som har hatt en vesentlig økning i kredittisiko siden innvilgelse og hvor det er objektive bevis på tap på balansedato. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. Dette er eiendeler som under tidligere regelverk var definert som misligholdte og nedskrevne.

SpareBank 1 SMN beregner tapsavsetningen for eiendeler i trinn 1 og 2 etter IFRS 9 som nåverdien av eksponering (EAD) multiplisert med tapssannsynlighet (PD) multiplisert med tap ved mislighold (LGD). SpareBank 1 SMN har gruppert utlånene i tre porteføljer og foretar fremskriving i en 5 års periode for hver portefølje.

Note 2 - Viktige regnskapsestimer og skjønnsmessige vurderinger

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimer, skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. I fjorårets årsregnskap er det redegjort nærmere for vesentlige estimer og forutsetninger i note 3 Kritiske estimer og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper.

Pensjoner

Konsernet har ikke innhentet ny pensjonsberegning per 30. september da det ikke er identifisert forhold som vesentlig endrer pensjonsforpliktelsen. For ytterligere beskrivelse av de ulike pensjonsordningene, se note 24 i årsrapporten for 2017.

Virksomhet holdt for salg

SpareBank 1 SMNs strategi er at eierskap som følge av misligholdte engasjementer i utgangspunktet skal ha kort varighet, normalt ikke lengre enn ett år. Investeringene bokføres til virkelig verdi i morbankens regnskap, og klassifiseres som holdt for salg.

Eiendeler og gjeld relatert til bankens hovedkontor i Søndre Gate 4-10 i Trondheim sentrum er klassifisert som holdt for salg fra fjerde kvartal 2017 basert på konsernledelsen og styrets godkjenning av salget av eiendommen, samt at prosessen var kommet så langt at det var høyst sannsynlig at salget ville være gjennomført innen 12 måneder.

SpareBank 1 SMN aksepterte den 9. november 2017 et bud på eiendommen. SpareBank 1 SMN med datterselskaper vil leie tilbake ca. 70 prosent av arealet i en 15 års leiekontrakt med opsjon på forlengelse. Estimert årlig brutto årsleie i 2018 er 36,4 millioner kroner. Brutto eiendomsverdi er 755 millioner kroner, og har gitt SpareBank 1 SMN en netto gevinst på 150 millioner. Transaksjonen ble sluttført i andre kvartal 2018 gjennom salg av eiendomsselskapet Søndre gate 4-10 AS.

Note 3 - Segmentrapportering

For datterselskapene oppgis tall fra de respektive selskapsregnskapene, mens for tilknyttede og felleskontrollerte selskaper som tas inn etter egenkapitalmetoden oppgis konsernets resultatandel etter skatt samt bokført verdi av investeringen på konsernnivå.

Konsern 30. september 2018

Resultatregnskap (mill. kr)	Privat- marked	Nærings- liv	SB1 Markets	SB 1		SB 1		SB1 Gruppen	BN Bank	Øvrige/elim	Total
				EM 1	Finans MN	Regnskaps- huset SMN	Regnskaps- huset SMN				
Netto renteinntekter	768	730	-11	2	200	-0	-	-	-	70	1.759
Renter av anvendt kapital	132	98	-	-	-	-	-	-	-	-229	-
Sum renteinntekter	900	827	-11	2	200	-0	-	-	-	-160	1.759
Netto provisjons- og andre inntekter	590	150	337	389	46	337	-	-	-	-215	1.634
Netto avkastning på finansielle investeringer (**)	0	15	75	-	-	-	189	70	-	470	820
Sum inntekter	1.490	993	401	391	247	336	189	70	-	96	4.212
Sum driftskostnader	597	278	380	385	115	280	-	-	-	-113	1.922
Resultat før tap	893	714	21	6	131	57	189	70	-	209	2.290
Tap på utlån, garantier m.v.	18	153	-	-	24	-	-	-	-	0	196
Resultat før skatt inkl. res. virksomhet holdt for salg	874	561	21	6	107	57	189	70	-	209	2.094
EK avkastning *)	13,1 %	10,8 %									13,3 %
Balanse											
Utlån til kunder	111.207	39.716	-	-	7.546	-	-	-	-	-644	157.825
Herav solgt til Boligkreditt og Næringskreditt	-37.796	-1.986	-	-	-	-	-	-	-	-	-39.782
Nedskrivning utlån	-96	-749	-	-	-44	-	-	-	-	-	-890
Andre eiendeler	123	2.434	3.212	1.534	16	384	1.469	1.216	-	32.043	42.184
Sum eiendeler	73.438	39.167	3.212	1.534	7.519	384	1.469	1.216	-	31.398	159.337
Innskudd fra og gjeld til kunder	39.879	37.201	-	-	-	-	-	-	-	450	77.529
Annen gjeld og egenkapital	33.559	1.967	3.212	1.534	7.519	384	1.469	1.216	-	30.948	81.808
Sum egenkapital og gjeld	73.438	39.167	3.212	1.534	7.519	384	1.469	1.216	-	31.398	159.337

Konsern 30. september 2017

Resultatregnskap (mill. kr)	Privat- marked	Nærings- liv	SB1		SB 1		SB 1		BN	Øvrige/elim	Total
			Markets	EM 1	Finans	Regnskaps- huset SMN	SB1	BN			
Netto renteinntekter	728	730	-11	1	165	-1	-	-	-	23	1.636
Renter av anvendt kapital	92	84	-	-	-	-	-	-	-	-175	-
Sum renteinntekter	819	814	-11	1	165	-1	-	-	-	-152	1.636
Netto provisjons- og andre inntekter	576	151	239	371	41	285	-	-	-	-189	1.475
Netto avkastning på finansielle investeringer (**)	-	9	50	-	-	-	214	70	-	162	507
Sum inntekter	1.396	974	279	373	206	284	214	70	-	-179	3.618
Sum driftskostnader	598	276	289	360	101	239	-	-	-	-111	1.751
Resultat før tap	798	699	-10	12	105	45	214	70	-	-68	1.867
Tap på utlån, garantier m.v.	3	249	-	-	12	-	-	-	-	-	263
Resultat før skatt inkl. res. virksomhet holdt for salg	796	450	-10	12	94	45	214	70	-	-68	1.604
EK avkastning *)	16,3 %	10,1 %									10,8 %
Balanse											
Utlån til kunder	100.745	40.419	-	-	6.502	-	-	-	-	-520	147.146
Herav solgt til Boligkreditt og Næringskreditt	-34.361	-2.090	-	-	-	-	-	-	-	-	-36.451
Individuell nedskrivning utlån	-20	-665	-	-	-12	-	-	-	-	-2	-700
Gruppenedskrivning utlån	-90	-218	-	-	-23	-	-	-	-	-15	-346
Andre eiendeler	157	928	2.076	899	15	307	1.460	1.126	-	30.297	37.265
Sum eiendeler	66.430	38.374	2.076	899	6.482	307	1.460	1.126	-	29.759	146.913
Innskudd fra og gjeld til kunder	36.974	36.275	-	-	-	-	-	-	-	-164	73.086
Annen gjeld og egenkapital	29.456	2.099	2.076	899	6.482	307	1.460	1.126	-	29.923	73.828
Sum egenkapital og gjeld	66.430	38.374	2.076	899	6.482	307	1.460	1.126	-	29.759	146.913

*) Regulatorisk kapital er lagt til grunn ved beregning av anvendt kapital i PM og Næringsliv. Denne kapitalen er oppgrosset til 15,0 prosent for å være i tråd med bankens kapitalmål per 31. desember 2018

**)	30.9.18	30.9.17
Spesifikasjon av netto avkastning på finansielle eiendeler inkl. holdt for salg (mill. kr)		
Utbytte	6	5
Gevinst/(tap) på aksjer (inkl utbytte)	144	46
Gevinst/(tap) på finansielle derivater	192	32
Gevinst/(tap) på øvrige finansielle instrumenter til virkelig verdi (FVO)	23	11
Gevinst/(tap) på valuta	47	26
Gevinst/(tap) på sertifikater og obligasjoner	-81	81
Gevinst/(tap) på aksjer og aksjederivater i SpareBank 1 Markets	52	33
Gevinst/(tap) på finansielle instrumenter knyttet til sikringsbøkføring	-5	-20
Sum verdiendringer finansielle eiendeler	370	209
SpareBank 1 Gruppen	189	214
SpareBank 1 Boligkreditt	2	-26
SpareBank 1 Næringskreditt	10	18
BN Bank	73	70
SpareBank 1 Kredittkort	17	11
SpareBank 1 Betaling	-9	-14
Andre selskaper	162	19
Sum avkastning på eierinteresser	443	293
Sum	820	507
Virkelig verdi sikring		
Virkelig verdi-endringer på sikringsinstrumentet	-209	-147
Virkelig verdi-endringer på den sikrede posten henførbart til sikret risiko	204	127
Gevinster el. tap fra sikringsbøkføring, netto	-5	-20

Note 4 - Kapitaldekning

SpareBank 1 SMN benytter interne målemetoder (Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko. Bruk av IRB stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer. Fra 31. mars 2015 har banken tillatelse til å benytte Avansert IRB for de foretakporteføljene som tidligere ble rapportert etter grunnleggende IRB-metode.

Per 30. september 2018 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 prosent, systemrisikobuffer 3,0 prosent og den norske motsyklisk kapitalbuffer 2,0 prosent. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 prosent, slik at samlet minstekrav til ren kjernekapital er 12,0 prosent. I tillegg har Finanstilsynet fastsatt et pilar 2-krav for SpareBank 1 SMN på 2,1 prosent. Totalt minstekrav til ren kjernekapital inklusive pilar 2-kravet er dermed 14,1 prosent.

Motsyklisk kapitalbuffer økte fra 1,5 prosent til 2,0 prosent med virkning fra 31. desember 2017.

Motsyklisk kapitalbuffer beregnes på differensierte satser. For engasjementer i andre land benyttes den motsyklisk kapitalbuffersatsen som er fastsatt av myndighetene i vedkommende land. Dersom landet ikke har fastsatt sats benyttes samme sats som for engasjementer i Norge med mindre Finansdepartementet fastsetter en annen sats. Per 30. september 2018 er morbanken under unntaksgrensen slik at den norske satsen benyttes på alle aktuelle engasjementer. For konsern er beregnet vektet motsyklisk kapitalbuffer på 2,0 prosent.

Deler av konsernets fondsobligasjoner og ansvarlig lån er utstedt i henhold til gammelt regelverk. Disse har vært gjenstand for nedtrapping med 50 prosent i 2017 og 60 prosent i 2018. Per 30. september 2018 hadde morbanken 450 millioner kroner i fondsobligasjoner som vil være gjenstand for nedtrapping. Tilsvarende for ansvarlig lån er 652 millioner kroner.

Morbank				Konsern		
31.12.17	30.9.17	30.9.18	(mill. kr)	30.9.18	30.9.17	31.12.17
15.372	15.009	16.428	Sum balanseført egenkapital	18.650	17.208	17.510
-950	-925	-1.268	Hybridkapital inkludert i egenkapital	-1.310	-1.187	-993
-522	-484	-538	Utsatt skattefordel, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-1.059	-888	-984
-893	-	-	Fradrag for avsatt utbytte og gaver	-	-	-893
-	-	-	Ikke-kontrollerende eierinteresser bokført i annen egenkapital	-623	-516	-565
-	-	-	Ikke-kontrollerende eierinteresser som kan medregnes i ren kjernekapital	371	303	324
-	-1.446	-1.649	Periodens resultat	-1.689	-1.250	-
-	821	825	Delårsresultat som inngår i kjernekapitalen (50 prosent etter skatt av konsernresultat for 2018)	864	625	-
-30	-28	-29	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-47	-46	-41
-350	-200	-308	Positiv verdi av justert forventet tap etter IRB-metoden	-316	-264	-333
-	-	-	Verdiendring på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring	2	8	7
-	-	-163	Fradrag ren kjernekapital for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-147	-92	-212
12.627	12.746	13.298	Sum ren kjernekapital	14.697	13.901	13.820
950	950	1.000	Fondsobligasjon	1.478	1.358	1.427
459	459	367	Fondsobligasjon omfattet av overgangsbestemmelser	367	459	459
14.036	14.155	14.665	Sum kjernekapital	16.542	15.718	15.707
			Tilleggskapital utover kjernekapital			
1.000	1.368	1.500	Ansvarlig kapital	2.118	1.979	1.615
561	561	449	Ansvarlig kapital omfattet av overgangsbestemmelser	449	561	561
-254	-254	-140	Fradrag for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-140	-254	-254
1.307	1.675	1.809	Sum tilleggskapital	2.427	2.286	1.922
15.343	15.830	16.473	Netto ansvarlig kapital	18.969	18.004	17.629

			Minimumskrav ansvarlig kapital			
978	1.050	951	Spesialiserte foretak	1.107	1.177	1.107
1.098	1.040	1.173	Foretak	1.181	1.054	1.113
1.370	1.284	1.508	Massemarked eiendom	2.070	1.763	1.892
90	87	91	Massemarked øvrig	94	89	91
1.198	1.222	1.045	Egenkapitalposisjoner IRB	1	1	1
4.733	4.683	4.768	Sum kredittrisiko IRB	4.453	4.084	4.205
3	4	2	Stater og sentralbanker	3	4	3
80	74	95	Obligasjoner med fortrinnsrett	145	136	146
431	454	375	Institusjoner	217	380	333
0	5	-	- Lokale og regionale myndigheter, offentlige foretak	10	11	4
25	22	30	Foretak	241	234	226
18	16	70	Massemarked	510	394	405
13	14	15	Engasjementer med pant i fast eiendom	181	198	193
232	227	228	Egenkapitalposisjoner	358	342	344
70	63	53	Øvrige eiendeler	109	172	166
872	880	868	Sum kredittrisiko Standardmetoden	1.774	1.870	1.820
16	22	31	Gjeldsrisiko	33	24	18
-	-	-	- Egenkapitalrisiko	24	18	22
-	-	-	- Valutarisiko og oppgjørsrisiko	3	-	1
341	341	370	Operasjonell risiko	575	510	510
52	74	33	Risiko for svekket kredittverdighet for motpart (CVA)	80	134	117
-	-	-	- Overgangsordning	971	956	891
6.015	6.000	6.071	Minimumskrav ansvarlig kapital	7.913	7.595	7.585
75.182	75.000	75.887	Beregningsgrunnlag	98.915	94.938	94.807
3.383	3.375	3.415	Minimumskrav ren kjernekapital, 4,5 prosent	4.451	4.272	4.266
			Bufferkrav			
1.880	1.875	1.897	Bevaringsbuffer, 2,5 prosent	2.473	2.373	2.370
2.255	2.250	2.277	Systemrisikobuffer, 3,0 prosent	2.967	2.848	2.844
1.504	1.125	1.518	Motsykliskbuffer, 2,0 prosent (1,5 prosent)	1.978	1.424	1.896
5.639	5.250	5.692	Sum bufferkrav til ren kjernekapital	7.419	6.646	7.111
3.605	4.121	4.191	Tilgjengelig ren kjernekapital etter bufferkrav	2.827	2.983	2.444
			Kapitaldekning			
16,8 %	17,0 %	17,5 %	Ren kjernekapitaldekning	14,9 %	14,6 %	14,6 %
18,7 %	18,9 %	19,3 %	Kjernekapitaldekning	16,7 %	16,6 %	16,6 %
20,4 %	21,1 %	21,7 %	Kapitaldekning	19,2 %	19,0 %	18,6 %
			Uvektet kjernekapitalandel			
145.821	142.840	150.853	Balanseposter	213.761	203.155	210.764
7.112	7.535	7.629	Poster utenom balansen	9.595	9.506	9.295
-902	-713	-1.170	Øvrige justeringer	-1.729	-1.301	-1.580
152.032	149.662	157.313	Beregningsgrunnlag for uvektet kjernekapitalandel	221.628	211.361	218.479
14.036	14.155	14.665	Kjernekapital	16.542	15.718	15.707
9,2 %	9,5 %	9,3 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	7,5 %	7,4 %	7,2 %

Note 5 - Utlån til kunder fordelt på sektor og næring

Morbank				Konsern		
31.12.17	30.9.17	30.9.18 (mill. kr)		30.9.18	30.9.17	31.12.17
11.305	11.217	12.022	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	12.346	11.486	11.606
1.311	1.352	978	Havbruk	1.317	1.745	1.697
2.850	3.256	2.827	Industri og bergverk	3.158	3.560	3.157
2.794	2.712	2.823	Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	3.536	3.341	3.419
2.432	2.288	2.143	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	2.410	2.546	2.700
4.639	4.678	4.372	Sjøfart og offshore	4.372	4.678	4.639
14.289	14.807	14.678	Eiendomsdrift	14.737	14.867	14.348
2.510	2.415	2.763	Forretningsmessig tjenesteyting	2.463	2.216	2.260
3.547	3.588	4.062	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	4.876	4.332	4.322
226	211	11	Offentlig forvaltning	23	226	240
1.669	1.766	1.923	Øvrige sektorer	1.955	1.796	1.699
47.572	48.289	48.603	Sum næring	51.195	50.794	50.087
94.984	92.818	102.248	Lønnstakere	106.631	96.352	98.697
142.556	141.107	150.851	Sum utlån inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	157.825	147.146	148.784
34.885	34.196	37.669	Herav Boligkreditt	37.669	34.196	34.885
1.828	2.255	2.112	Herav Næringskreditt	2.112	2.255	1.828
105.843	104.656	111.069	Brutto utlån til kunder	118.044	110.695	112.071
		785	- Tap på utlån til amortisert kost	831		
		60	- Tap på utlån til FVOCI	60		
751	685		- Individuelle nedskrivninger		700	765
323	323		- Nedskrivning på grupper av utlån		346	347
104.769	103.647	110.225	Netto utlån til kunder	117.153	109.649	110.959

Note 6 - Tap på utlån og garantier

Morbank

Tap på utlån (mill. kr)	Januar - September		
	2018		
	Privatmarked	Næringsliv	Totalt
Periodens endring i nedskrivninger	20	104	124
Mertap ved konstatering	4	50	54
Inngang på tidligere nedskrevne utlån, garantier m.v.	-6	-1	-7
Sum tap på utlån og garantier	18	153	172

Konsern

Tap på utlån (mill. kr)	Januar - September		
	2018		
	Privatmarked	Næringsliv	Totalt
Periodens endring i nedskrivninger	24	104	128
Mertap ved konstatering	24	57	81
Inngang på tidligere nedskrevne utlån, garantier m.v.	-12	-1	-13
Sum tap på utlån og garantier	37	159	196

Note 7 - Nedskrivning på utlån og garantier

Morbank

	01.jan.18	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/innbetalt tidligere konstatert	30.sep.18
Utlån til amortisert kost Næringsliv	1.017	-153	-	864
Utlån til amortisert kost Privatmarked	32	5	-	37
Utlån til virkelig verdi over totalresultatet Privatmarked	65	12	-1	76
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	1.114	-136	-1	975
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån				845
Annen gjeld - avsetninger				115
Totalresultat - virkelig verdi justering av tap				17

Konsern

	01.jan.18	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/innbetalt tidligere konstatert	30.sep.18
Utlån til amortisert kost Næringsliv	1.037	-153	2	886
Utlån til amortisert kost Privatmarked	52	7	-	59
Utlån til virkelig verdi over OCI Privatmarked	65	12	-1	76
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	1.154	-134	1	1.020
Presentert som:				
Avsetning til tap på utlån				890
Annen gjeld - avsetninger				115
Totalresultat - virkelig verdi justering av tap				17

Morbank

Total balanseført tapsavsetning	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse 1. januar 2018	96	256	762	1.114
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	29	-28	-0	-
Overført til (fra) Trinn 2	-7	7	-0	-
Overført til (fra) Trinn 3	-0	-2	2	-
Netto ny måling av tap	-37	62	-150	-125
Nye utstedte eller kjøpte utlån	36	43	1	80
Utlån som har blitt fraregnet	-25	-64	-3	-93
Balanse 30. september 2018	91	274	611	975

Konsern

Total balanseført tapsavsetning	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse 1. januar 2018	106	268	780	1.154
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	27	-27	-1	-
Overført til (fra) Trinn 2	-7	6	1	-
Overført til (fra) Trinn 3	-1	-3	4	-
Netto ny måling av tap	-40	65	-146	-120
Nye utstedte eller kjøpte utlån	39	46	2	87
Utlån som har blitt fraregnet	-26	-66	-9	-101
Balanse 30.september 2018	98	290	631	1.020

Note 8 - Brutto utlån

Morbank

Brutto utlån -Totalt	Utlån gjenstand for nedskrivning			Fastrentelån til virkelig verdi over resultatet	Total
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Balanse 1. januar 2018	91.074	9.931	1.560	3.278	105.843
Overført til Trinn 1	1.882	-1.866	-16	-	-
Overført til Trinn 2	-3.285	3.307	-22	-	-
Overført til Trinn 3	-58	-320	378	-	-
Netto økning / (reduksjon) saldo eksisterende utlån	-5.588	-168	-6	-	-5.462
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	37.724	1.534	97	1.627	40.981
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-26.571	-2.388	-440	-893	-30.292
Balanse 30. September 2018	95.478	10.029	1.551	4.013	111.069

Konsern

Brutto utlån -Totalt	Utlån gjenstand for nedskrivning			Fastrentelån til virkelig verdi over resultatet	Total
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Balanse 1. januar 2018	96.286	10.855	1.652	3.278	112.071
Overført til Trinn 1	2.044	-2.026	-18	-	-
Overført til Trinn 2	-3.770	3.802	-32	-	-
Overført til Trinn 3	-78	-352	430	-	-
Netto økning / (reduksjon) saldo eksisterende utlån	-5.817	-294	-13	-	-6.124
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	39.744	1.705	105	1.627	43.180
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-27.242	-2.472	-476	-893	-31.084
Balanse 30. September 2018	101.166	11.217	1.649	4.013	118.044

Note 9 - Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring

Morbank				Konsern		
31.12.17	30.9.17	30.9.18	(mill. kr)	30.9.18	30.9.17	31.12.17
3.061	2.896	2.965	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	2.965	2.896	3.061
1.021	848	689	Havbruk	689	848	1.021
2.736	1.915	1.627	Industri og bergverk	1.627	1.915	2.736
3.046	2.287	2.523	Bygg, anlegg, kraft og vannforsyning	2.523	2.287	3.046
4.152	3.509	3.983	Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	3.983	3.509	4.152
1.269	1.288	1.079	Sjøfart og offshore	1.079	1.288	1.269
4.595	4.786	5.705	Eiendomsdrift	5.403	4.535	4.405
6.429	6.199	6.507	Forretningsmessig tjenesteyting	6.507	6.199	6.429
5.846	5.898	6.036	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	5.676	5.438	5.414
11.284	11.106	11.008	Offentlig forvaltning	11.008	11.106	11.284
2.127	1.788	2.562	Øvrige sektorer	2.436	1.560	1.863
45.565	42.518	44.684	Sum næring	43.897	41.580	44.678
31.797	31.506	33.633	Lønnstakere	33.633	31.506	31.797
77.362	74.024	78.317	Sum innskudd	77.529	73.086	76.476

Note 10 - Netto renteinntekter

Morbank			Konsern			
Januar - September			Januar - September			
2017	2017	2018	(mill. kr)	2018	2017	2017
			Renteinntekter			
			Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	45	31	44
137	100	121	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	2.698	2.570	3.476
3.150	2.331	2.406	Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	211	219	281
284	221	214	Andre renteinntekter	21	17	23
-	-	0				
3.571	2.652	2.741	Sum renteinntekter	2.975	2.836	3.825
			Rentekostnader			
133	97	104	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	113	100	137
654	490	546	Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	537	479	636
668	499	458	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	458	499	668
95	73	59	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	61	75	97
-0	12	13	Andre rentekostnader	23	23	13
49	24	25	Avgift Sparebankenes sikringsfond	25	24	49
1.599	1.196	1.205	Rentekostnader og lignende kostnader	1.217	1.200	1.600
1.972	1.456	1.536	Netto renteinntekter	1.759	1.636	2.225

Note 11 - Andre driftskostnader

Morbank				Konsern		
Januar - September				Januar - September		
2017	2017	2018	(mill. kr)	2018	2017	2017
203	156	158	IT-kostnader	215	205	266
17	13	9	Porto og verditransport	12	17	22
50	35	34	Markedsføring	76	73	104
50	34	47	Ordinære avskrivninger	66	74	102
118	90	79	Driftskostnader faste eiendommer	112	84	118
77	55	71	Kjøpte tjenester	101	102	139
118	81	88	Øvrige driftskostnader	147	133	192
634	465	487	Sum driftskostnader	729	688	943

Note 12 - Øvrige eiendeler

Morbank				Konsern		
31.12.17	30.9.17	30.9.18	(mill. kr)	30.9.18	30.9.17	31.12.17
-	27	-	Utsatt skattefordel	155	202	178
115	118	104	Varige driftsmidler	244	877	263
61	66	83	Opptjente ikke motatte inntekter	116	109	104
35	628	465	Fordringer verdipapirer	1.108	1.032	322
158	198	158	Pensjonsmidler	171	208	171
333	428	217	Andre eiendeler	607	856	615
703	1.466	1.026	Sum øvrige eiendeler	2.401	3.284	1.654

Note 13 - Annen gjeld

Morbank			Konsern		
31.12.17	30.9.17	30.9.18 (mill. kr)	30.9.18	30.9.17	31.12.17
21	0	21	85	34	81
337	159	419	460	222	367
9	8	9	9	8	9
70	202	14	342	586	444
112	130	242	242	130	112
24	26	24	24	26	24
88	72	69	69	72	88
16	17	15	84	104	82
0	652	998	1.477	940	162
-	-	-	71	217	244
232	470	343	401	511	311
909	1.735	2.155	3.264	2.852	1.923

Note 14 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital

Konsern					
Endring i verdipapirgjeld (mill. kr)	30.9.18	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.17
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	43.921	11.018	7.057	-1.704	41.663
Verdijusteringer	-12	-	-	-218	207
Påløpte renter	204	-	-	-120	324
Totalt	44.113	11.018	7.057	-2.042	42.194

Endring i ansvarlig lånekapital (mill. kr)	30.9.18	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.17
Ordinære ansvarlig lånekapital, nominell verdi	2.191	500	-	-10	1.701
Fondsobligasjonslån, nominell verdi*	450	-	-	-	450
Verdijusteringer	19	-	-	-21	40
Påløpte renter	8	-	-	-2	10
Totalt	2.668	500	-	-33	2.201

Note 15 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter til virkelig verdi klassifiseres i ulike nivåer.

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktivt marked

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. I kategorien inngår blant annet børsnoterte aksjer og statskasseveksler.

Nivå 2: Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Nivå 2 består av instrumenter som verdsettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene, og som også inkluderer noterte priser i ikke aktive markeder.

Nivå 3: Verdsettelse basert på annet enn observerbare data

Hvis fastsettelse av verdi ikke er tilgjengelig i forhold til nivå 1 og 2 benyttes verdsettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 30. september 2018:

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	4	2.681	-	2.686
- Obligasjoner og sertifikater	2.980	16.741	-	19.721
- Egenkapitalinstrumenter	2.037	79	546	2.662
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	43	3.970	4.013
Finansielle eiendeler virkelig verdi over totalresultatet				
- Utlån til kunder	-	-	60.894	60.894
Sum eiendeler	5.021	19.544	65.410	89.975
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	16	2.990	-	3.006
- Egenkapitalinstrumenter	70	1	-	71
Sum forpliktelser	86	2.992	-	3.078

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 30. september 2017:

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	7	4.212	-	4.219
- Obligasjoner og sertifikater	2.840	15.083	-	17.922
- Egenkapitalinstrumenter	1.137		409	1.546
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	43	3.459	3.502
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	-	-	61	61
Sum eiendeler	3.983	19.337	3.929	27.250
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	5	3.640	-	3.645
- Egenkapitalinstrumenter	217	-	-	217
Sum forpliktelser	223	3.640	-	3.862

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2017:

Eiendeler (mill. kr)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	16	4.334	-	4.351
- Obligasjoner og sertifikater	2.547	17.189	-	19.736
- Egenkapitalinstrumenter	1.339	-	419	1.759
- Fastrentelån og ansvarlig lån	-	43	3.236	3.278
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
- Egenkapitalinstrumenter	-	-	66	66
Sum eiendeler	3.902	21.566	3.722	29.190

Forpliktelses	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	14	3.328	-	3.343
- Egenkapitalinstrumenter	239	4	-	244
Sum forpliktelser	254	3.332	-	3.586

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 30. september 2018:

(mill. kr)	Egenkapital-instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Fastrentelån	Utlån til virkelig verdi over totalresultatet	Egenkapital-instrumenter til virkelig verdi over totalresultatet	Sum
Utgående balanse 31.12.17	419	3.236	-	66	3.722
Implementering IFRS 9	66	-	56.743	-66	56.743
Inngående balanse 1.1.18	486	3.236	56.743	-	60.464
Tilgang	54	1.632	20.470	-	22.155
Avhending	-13	-893	-16.318	-	-17.224
Nedskrivning forventet tap på utlån	-	-	-2	-	-2
Netto gevinst/tap på finansielle intrumenter	19	-5	2	-	17
Utgående balanse 30.09.18	546	3.970	60.894	-	65.410

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 30. september 2017:

(mill. kr)	Egenkapital-instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Fastrentelån	Aksjer tilgjengelig for salg	Sum
Inngående balanse 1.1.17	3 783	524	60	367
Tilgang	269	10	-	279
Avhending	-601	-149	-	-751
Netto gevinst/tap på finansielle intrumenter	9	24	2	34
Utgående balanse 30.09.17	3 459	409	61	929

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2017:

(mill. kr)	Egenkapital-instrumenter til virkelig verdi over resultatet		Aksjer tilgjengelig for salg	Sum
	Fastrentelån			
Inngående balanse 1.1.17	524	3.783	60	4.367
Tilgang	20	304	-	323
Avhending	-157	-849	-20	-1.026
Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	33	-2	27	57
Utgående balanse 31.12.17	419	3.236	66	3.722

Metode for verdsettelse

Verdsettelsesmetodene som benyttes er tilpasset til hvert finansielle instrument, og har som formål å benytte mest mulig av informasjonen som er tilgjengelig i markedet.

Metode for verdsettelse av finansielle instrumenter i nivå 2 og 3 er beskrevet i det følgende:

Fastrenteutlån til kunder (nivå 3)

Utlånene består i hovedsak av fastrenteutlån i norske kroner. Verdien av fastrenteutlånene fastsettes ved at avtalte rentestrømmer neddiskonteres over løpetiden med en diskonteringsfaktor som er justert for marginkrav. Ved beregning av sensitivitet, er diskonteringsfaktor økt med 10 punkter.

Utlån til virkelig verdi over totalresultatet (nivå 3)

Boliglån med flytende rente klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over totalresultat blir verdsatt basert på pålydende saldo og forventet tap. Utlån uten vesentlig kredittrisikoforverring etter første gangs balanseføring har estimert virkelig verdi lik pålydende saldo. For utlån med en vesentlig økning i kredittrisiko etter innvilgelse eller objektive bevis for tap, beregnes forventet tap over instrumentenes levetid på linje med tapsnedskrivning av utlån til amortisert kost. Estimert virkelig verdi settes lik saldo fratrukket beregnet forventet livstidstap. Dersom man dobler worst case scenarioets sannsynlighet i tapsmodellen, medfører det en reduksjon i virkelig verdi på 5 millioner kroner.

Sertifikater og obligasjoner (nivå 2 og 3)

Verdivurderingen i nivå 2 baseres i hovedsak på observerbar markedsinformasjon i form av rentekurver, valutakurser og kredittmarginer til den enkelte kreditt og obligasjonens eller sertifikatets karakteristika. For papirer vurdert under nivå 3 baseres verdsettelsen på indikative priser fra tredjepart eller sammenlignbare papirer.

Aksjer (nivå 3)

Aksjer som er klassifisert i nivå 3 omfatter i det vesentligste investeringer i unoterte aksjer. Disse omfatter blant annet 287 millioner kroner i Private Equity-investeringer, eiendomsfond, hedgefond og unoterte aksjer gjennom selskapet SpareBank 1 SMN Invest AS. Verdsettelsene er i all hovedsak basert på rapportering fra forvaltere av fondene, som benytter kontantstrømbaserte modeller eller multipler ved fastsettelse av virkelig verdi. Konsernet har ikke full tilgang til informasjon om alle elementene i disse verdsettelsene og har derfor ikke grunnlag for å fastsette alternative forutsetninger. Fastsettelse av virkelig verdi for aksjene i Polaris er basert på verdsettelse foretatt av SpareBank 1 Markets. Denne er foretatt basert på verdjustert EK.

Finansielle derivater (nivå 2)

Finansielle derivater i nivå 2 omfatter i hovedsak valutaterminer og rente- og valutawapper. Verdsettelsen er basert på observerbare rentekurver. I tillegg omfatter posten derivater knyttet til FRAer. Disse er verdsatt med utgangspunkt i observerbare priser i markedet. Derivater klassifisert i nivå 2 omfatter også aksjederivater knyttet til Markets' market-making aktiviteter. Hoveddelen av disse derivatene er knyttet opp mot de mest omsatte aksjene på Oslo Børs, og verdsettelsen baseres på kursutviklingen på den aktuelle/underliggende aksjen og observerbar eller beregnet volatilitet.

Sensitivitetsanalyse, nivå 3 pr 30. september 2018:

(mill. kr)	Balanseført verdi	Effekt av mulige alternative forutsetninger
Fastrentelån	3.970	-10
Egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultatet *	546	-
Utlån til virkelig verdi over totalresultatet	60.894	-5

* Som beskrevet over er ikke informasjon for å foreta alternative beregninger tilgjengelig

Note 16 - Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler. Styringen tar utgangspunkt i konsernets overordnede likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstrategien gjenspeiler konsernets moderate risikoprofil.

Konsernet reduserer sin likviditetsrisiko gjennom en spredning av innlån på ulike markeder, innlånskilder, løpetider og instrumenter samt ved bruk av langsiktige innlån. Det foreligger beredskapsplaner både for konsernet og SpareBank 1-alliansen for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige kapitalmarkeder. Disse hensyntar perioder med både bankspesifikke, systemmessige krisescenarier og en kombinasjon av disse. Konsernet har som mål å kunne overleve i tolv måneder uten tilgang på ny finansiering samtidig som boligpriser faller med 30 prosent. Banken skal i samme periode tilfredsstillende minstekrav til LCR.

Gjennomsnittlig restløpetid på porteføljen av senior obligasjonslån og OMF var 2,82 år ved utgangen av tredje kvartal 2018. Samlet LCR var 150 prosent ved utgangen av tredje kvartal og gjennomsnittlig samlet LCR var 161 prosent i tredje kvartal isolert. LCR i norske kroner var 164 prosent ved utgangen av tredje kvartal, i euro var det netto innbetaling.

Note 17 - Resultat per egenkapitalbevis

Egenkapitalbeviserens andel av resultatet er beregnet som resultat etter skatt fordelt i forhold til gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis i regnskapsåret. Det foreligger ikke opsjonsavtaler knyttet til egenkapitalbevisene slik at utvannet resultatet er overensstemmende med resultat pr. egenkapitalbevis.

(mill. kr)	Januar - September	
	2018	2017
Grunnlag resultat som fordeles mellom EK-bevisiere og grunnfondskapital 1)	1.632	1.231
Resultat til egenkapitalbevisiere, fordelt etter egenkapitalbevisbrøk 2)	1.044	788
Gjennomsnittlig antall utstedte egenkapitalbevis fratrukket egne bevis	129.331.186	129.552.433
Resultat per egenkapitalbevis	8,07	6,08

1) Korrigert resultat	Januar - September	
	2018	2017
Konsernets resultat i perioden	1.689	1.275
- ikke-kontrollerende eierinteressers andel av periodens resultat	-29	-19
- korrigert for renter på hybridkapital ført direkte mot EK	-28	-25
Korrigert resultat i perioden	1.632	1.231

2) Beregning av egenkapitalbevisbrøk (morbank) (mill. kr)	30.9.18		30.9.17	
	Eierandelskapital	2.597	2.597	2.597
Utjevningsfond	5.079	4.487	4.487	4.487
Overkursfond	895	895	895	895
Fond for urealiserte gevinster	81	81	81	81
Annen egenkapital	-12	6	6	6
A. Sum egenkapitalbevisierens kapital	8.640	8.066	8.066	8.066
Grunnfondskapital	4.831	4.498	4.498	4.498
Fond for urealiserte gevinster	45	45	45	45
Annen egenkapital	-7	3	3	3
B. Sum grunnfondskapital	4.870	4.546	4.546	4.546
Avsetning gaver	-	-	-	-
Avsatt utbytte	-	-	-	-
Egenkapital ekskl. hybridkapital	13.510	12.613	12.613	12.613
Egenkapitalbevisbrøk A/(A+B)	63,95 %	63,95 %	63,95 %	63,95 %
Egenkapitalbevisbrøk til disponering	63,95 %	63,95 %	63,95 %	63,95 %

Resultater fra kvartalsregnskapene

Konsern (mill. kr)	3. kv	2. kv	1. kv	4. kv	3. kv	2. kv	1. kv	4. kv	3. kv
	2018	2018	2018	2017	2017	2017	2017	2016	2016
Renteinntekter	1.025	989	962	989	959	945	931	917	874
Rentekostnader	414	408	394	400	389	413	398	413	414
Netto renteinntekter	610	581	568	589	570	532	533	504	460
Provisjonsinntekter	344	361	339	372	360	349	308	300	326
Provisjonskostnader	45	45	36	49	46	38	35	35	34
Andre driftsinntekter	186	291	239	206	168	227	182	149	120
Netto provisjons- og andre inntekter	486	607	542	529	482	538	455	414	412
Utbytte	0	4	2	0	1	3	1	1	13
Netto resultat fra eierinteresser	105	102	79	147	126	94	71	74	103
Netto resultat fra finansielle instrumenter	77	195	99	108	108	35	66	153	157
Netto avk. på finansielle investeringer	182	300	180	256	235	131	138	228	274
Sum inntekter	1.277	1.488	1.290	1.374	1.287	1.202	1.126	1.146	1.145
Personalkostnader	376	413	403	362	357	362	345	251	294
Andre driftskostnader	240	248	241	255	225	236	227	231	210
Sum driftskostnader	616	661	645	618	582	598	571	482	504
Resultat før tap	661	827	645	756	705	604	555	664	641
Tap på utlån, garantier m.v.	69	78	48	78	88	86	89	99	130
Resultat før skatt	592	748	596	678	617	518	466	565	512
Skattekostnad	119	156	131	122	118	111	99	102	87
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	6	150	1	-4	-0	3	-0	7	-1
Periodens resultat	480	743	466	553	500	409	367	470	423

Nøkkeltall fra kvartalsregnskapene

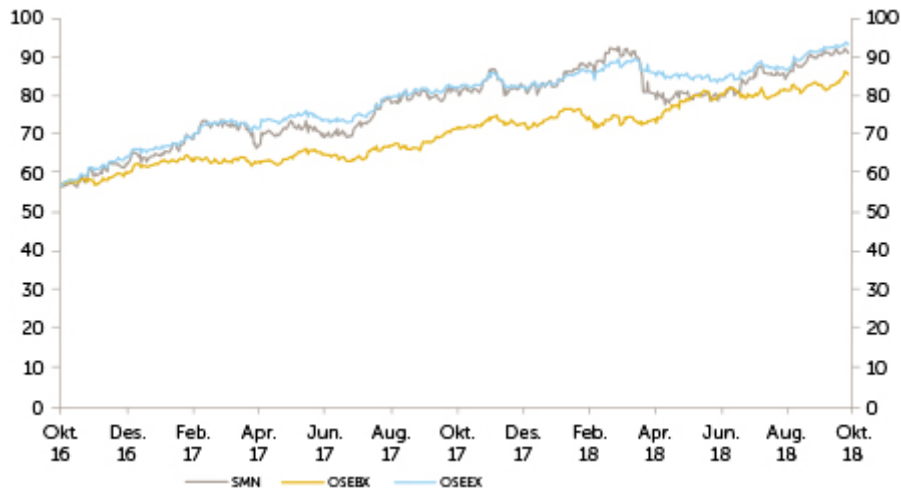
Konsern (mill. kr)	3. kv 2018	2. kv 2018	1. kv 2018	4. kv 2017	3. kv 2017	2. kv 2017	1. kv 2017	4. kv 2016	3. kv 2016
Lønnsomhet									
Egenkapitalavkastning per kvartal ¹⁾	11,1%	17,9%	11,2%	13,4%	12,5%	10,5%	9,4%	12,2%	11,3%
Kostnadsprosent ¹⁾	48 %	44 %	50 %	45 %	45 %	50 %	51 %	42 %	44 %
Balansetall fra kvartalsregnskapene									
Utlån til kunder (brutto)	118.044	115.787	113.174	112.071	110.695	107.358	104.117	102.325	99.569
Brutto utlån til kunder inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	157.825	154.790	151.065	148.784	147.146	143.800	140.038	137.535	134.462
Innskudd fra kunder	77.529	80.343	75.937	76.476	73.086	75.559	70.176	67.168	66.290
Forvaltningskapital	159.337	159.584	152.083	153.254	146.913	149.449	142.042	138.080	139.815
Kvartalets gjennomsnittlige forvaltningskapital	159.460	155.833	152.668	150.083	148.181	145.746	140.061	138.948	140.480
Utlånsvekst inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt siste 12 mnd ¹⁾	7,3 %	7,6 %	7,9 %	8,2 %	9,4 %	8,5 %	8,1 %	8,0 %	6,6 %
Innskuddsvekst siste 12 mnd	6,1 %	6,3 %	8,2 %	13,9 %	10,3 %	12,7 %	9,9 %	4,8 %	4,2 %
Tap og mislighold i % av brutto utlån inkl SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt									
Tapsprosent utlån, annualisert ¹⁾	0,18 %	0,20 %	0,13 %	0,22 %	0,24 %	0,24 %	0,26 %	0,28 %	0,39 %
Misligholdte eng. i % av brutto utlån ¹⁾	0,18 %	0,18 %	0,19 %	0,19 %	0,18 %	0,18 %	0,15 %	0,16 %	0,16 %
Andre tapsutsatte eng. i % av brutto utlån ¹⁾	0,86 %	0,95 %	0,90 %	0,80 %	0,83 %	0,80 %	0,77 %	1,07 %	1,01 %
Soliditet									
Ren kjernekapitaldekningsprosent	14,9 %	15,0 %	14,6 %	14,6 %	14,6 %	14,9 %	14,7 %	14,8 %	14,2 %
Kjernekapitalprosent	16,7 %	17,0 %	16,3 %	16,6 %	16,6 %	16,8 %	16,7 %	16,8 %	16,2 %
Kapitaldekningsprosent	19,2 %	19,0 %	18,2 %	18,6 %	19,0 %	19,0 %	18,9 %	19,2 %	18,7 %
Kjernekapital	16.542	16.488	15.697	15.707	15.718	15.526	15.149	14.956	14.646
Netto ansvarlig kapital	18.969	18.418	17.518	17.629	18.004	17.552	17.183	17.072	16.921
Likviditetsdekning (LCR)	150 %	150 %	162 %	164 %	124 %	160 %	136 %	129 %	138 %
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	7,5 %	7,4 %	7,3 %	7,2 %	7,4 %	7,2 %	7,3 %	7,4 %	7,1 %
Egenkapitalbevis (EKB)									
Børskurs ved utgangen av kvartalet	90,90	84,50	80,90	82,25	81,25	71,75	66,50	64,75	55,75
Antall utstedte bevis (i mill.) ¹⁾	129,44	129,31	129,38	129,38	129,40	129,54	129,48	129,64	129,66
Bokført egenkapital per EKB, i kr ¹⁾	82,57	80,21	76,53	78,81	79,18	75,40	72,31	73,35	74,71
Resultat per EKB, majoritetsandel, i kr per kvartal ¹⁾	2,32	3,54	2,21	2,63	2,42	1,92	1,74	2,21	2,00
Pris / Resultat per EKB (annualisert) ¹⁾	9,77	5,97	9,16	7,81	8,40	9,32	9,58	7,32	6,97
Pris / Bokført egenkapital ¹⁾	1,10	1,05	1,06	1,04	1,03	0,95	0,92	0,88	0,75

1) Definert som alternative resultatmål, se vedlegg til kvartalsrapporten

Egenkapitalbevis

Kursutvikling sammenlignet med OSEBX and OSEEX

1. okt 2016 til 30. sep 2018

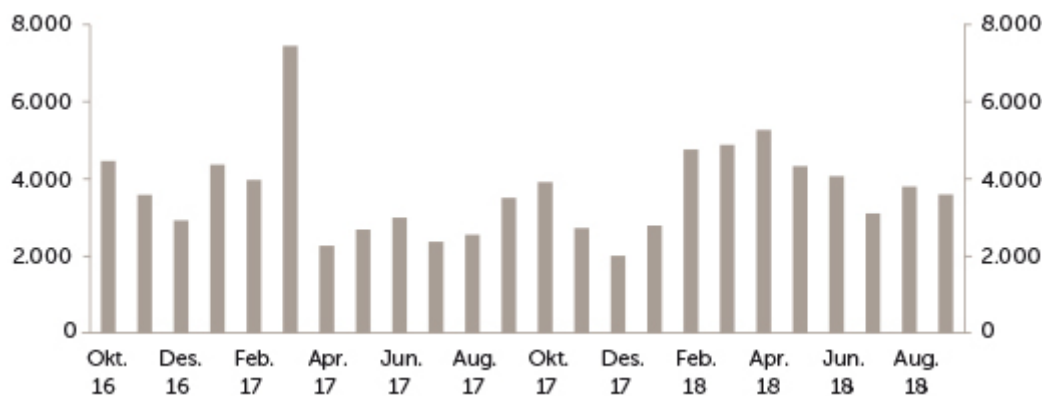

OSEBX = Oslo Stock Exchange Benchmark Index (rebasert lik MING 1. okt 2015)

OSEEX = Oslo Stock Exchange ECC Index (rebasert lik MING 1. okt 2015)

Omsetningsstatistikk

1. okt 2016 til 30. sep 2018

Totalt antall egenkapitalsbevis omsatt, i 1000

20 største eiere	Antall	Andel
VPF Nordea Norge Verdi	6.173.081	4,75 %
State Street Bank and Trust CO (nominee)	4.435.549	3,42 %
Sparebankstiftelsen SMN	3.965.391	3,05 %
VPF Odin Norge	3.542.919	2,73 %
VPF Danske Invest Norske Aksjer Inst. II	3.352.849	2,58 %
VPF Pareto Aksje Norge	2.613.547	2,01 %
VPF Alfred Berg Gambak	1.931.139	1,49 %
State Street Bank and Trust CO (nominee)	1.832.328	1,41 %
JP Morgan Chase Bank (nominee)	1.830.966	1,41 %
Pareto AS	1.774.312	1,37 %
VPF Danske Invest Norske Aksjer Inst. I	1.759.692	1,36 %
Forsvarets Personellservice	1.717.046	1,32 %
JP Morgan Chase Bank (nominee)	1.661.137	1,28 %
State Street Bank and Trust CO (nominee)	1.556.648	1,20 %
MP Pensjon PK	1.552.771	1,20 %
VPF Nordea Kapital	1.438.701	1,11 %
JP Morgan Securities	1.378.218	1,06 %
VPF Storebrand Norge I	1.373.165	1,06 %
MSIP Equity	1.314.359	1,01 %
VPF Nordea Avkastning	1.289.111	0,99 %
Sum for de 20 største eiere	46.492.929	35,81 %
Øvrige eiere	83.343.514	64,19 %
Utstedte egenkapitalbevis	129.836.443	100,00 %

Utbyttepolitikk

SpareBank 1 SMN sitt mål er å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitalbeviserne en god, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene.

Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom eierkapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen (tidligere sparebankens fond) i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

SpareBank 1 SMN legger til grunn at om lag halvparten av eierkapitalens andel av overskuddet utbetales som utbytte, og tilsvarende at om lag halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet utbetales som gaver eller overføres til en stiftelse. Dette forutsatt at soliditeten er på et tilfredsstillende nivå. Ved fastsettelse av utbyttet blir det tatt hensyn til forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, eksterne rammebetingelser og behov for kjernekapital.

Revisjonsberetning

Deloitte.

Deloitte AS
Dyre Halses gate 1A
NO-7042 Trondheim
Norway

Tel: +47 73 87 69 00
www.deloitte.no

Til Styret i SpareBank 1 SMN

Uttalelse om forenklet revisorkontroll av delårsregnskap for SpareBank 1 SMN 30. september 2018

Vi har foretatt en forenklet revisorkontroll av vedlagte balanse for selskapsregnskapet og konsernregnskapet pr 30. september 2018 for SpareBank 1 SMN samt tilhørende resultatregnskap og oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for nımånedersperioden 1. januar til 30. september, og av beskrivelsen av regnskapsprinsipper og andre noter. Ledelsen er ansvarlig for utarbeidelsen av delårsregnskapet og at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Accounting Standard 34, som fastsatt av EU. Vår oppgave er å avgı en uttalelse om delårsregnskapet basert på vår forenklete revisorkontroll.

Vi har utført vår forenklete revisorkontroll i samsvar med standard for forenklet revisorkontroll 2410 "Forenklet revisorkontroll av delårsregnskaper, utført av foretakets valgte revisor". En forenklet revisorkontroll av et delårsregnskap består i å rette forespørsler, primært til personer med ansvar for økonomi og regnskap, og å gjennomføre analytiske og andre kontrollhandlinger. En forenklet revisorkontroll har et betydelig mindre omfang enn en revisjon utført i samsvar med revisjonsstandarder fastsatt av Den norske Revisorforening, og gjør oss følgelig ikke i stand til å oppnå sikkerhet om at vi er blitt oppmerksomme på alle vesentlige forhold som kunne ha blitt avdekket i en revisjon. Vi avgir derfor ikke revisjonsberetning.

Vi har ved vår forenklete revisorkontroll ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at det vedlagte delårsregnskapet ikke gir et rettviseende bilde av foretakets økonomiske stilling per 30. september 2018 og av resultatet og kontantstrømmene i nımånedersperioden 1. januar til 30. september, i samsvar med International Accounting Standard 34, som fastsatt av EU.

Trondheim 25. oktober 2018
Deloitte AS

Mette Estenstad
statsautorisert revisor

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NWE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

© Deloitte AS

Registrert i Foretaksregisteret. Medlemmer av Den norske Revisorforening
Organisasjonsnummer: 980 211 282